

KOHILA

Kohila valla ajaleht

8. mai 2025 | Nr 5 (364)

Sündmused

10. mai kell 10.30 Põnnide paraad, Kohila valla aasta vanaema ja aasta ema välja kuulutamine Kohila lastepargis
10. mai kell 14.00 Puhkpilli-orkester Saku emadepäeva kontsert Hageri rahvamajas
12. mai kell 18.00 Kirjanduslik kohtumine Kristiina Ehiniga „Südametammide taga“ Kohila raamatukogus
13. mai kell 9.00 Paarisvõrkpall C-vanuseklassile Kohila spordikeskuses
13. mai kell 13.00 TV 10 Olümpiastarti IV etapp Kohila spordikeskuses
14. mai kell 19.00 Kohila pikamaajooksude sari 2025 II etapp 8000m Kohila staadionil
15. mai kell 17.30 Tassike teed kool Leelo Tunglaga Hageri muuseumis
16. mai kell 16.00–18.00 Kohila Naiste Selts korraldab: Rohevahetus, Arleenikese lillepoe juures, Vabaduse tn 3
16. mai kell 19.00 Kinoõhtu: „Ükskord me naerame nii-kuinii“ Hageri rahvamajas
17. mai kell 15.00 Muuseumiöö „Seitse tähte taevaseöelas“ Hageri muuseumis
17. mai kell 18.00 Muuseumiöö Kohila õigeusu kiriku Tornigaleriis
17. mai kell 19.00 Muuseumiöö Tohi Distillerys
17. mai kell 20.00 Tallinna Uus Saksa Teater esitleb: „Kohila tragöödia“, Kohila õigeusu kiriku kõrval, vihma korral kogudusemajas
18. mai kell 14.00 Eesti MV jalgpallis U-16 poistele: Kohila Püsisus vs Paide Linnameeskond Kohila staadionil
18. mai kell 18.00 Eesti MV jalgpallis III liiga: Kohila Püsisus vs Tallinna FC Maksatransport Kohila staadionil
19. mai kell 18.00 Õpituba:

Näitused

14. mai kell 13.30 Lasteaed Männi laste loovtööde näituse „Unistame suurelt“ avamine Kohila Raamatukogus
Kuni 30. juuni Näitus „Kiiksuga puuviljandus“

Ajast ja arust - TÜ ajuteadlane Jaan Aru Kohila gümnaasiumis

21. mai kell 10.00 Rapla MK koolinoorte kergejõustiku esivõistlused Kohila spordikeskuses

21. mai kell 18.00 PLMF esitleb: Mari-Liis Uibo (viul), Maila Laidna (klaver) Hageri rahvamajas

24. mai kell 11.00 Pillerpallipäev Kohila lastepargis

25. mai kell 12.00 Möisapäeva ja potilaat Tohisoo mõisas

25. mai kell 14.00 Esineb barokkansambel LaBande Tohisoo mõisas

25. mai kell 13.00 Kohila spordisõprade võistlussari 2024/25: rattakross (Kohila 3 II etapp) Kohila spordikeskuse juures

25. mai kell 13.45 Liikumissari Kohila 3 II etapp: Rattakross „Kännukuningas“, start ja finiš Kohila Tehnikakeskuse lähedal

27. mai kell 11.00 Hageri kihelkonna aabitsa esitus Hageri muuseumis ja 28. mai kell 13.00 Kohila raamatukogus

28. mai kell 19.00 Kohila pikamaajooksude sari 2025 III etapp 2000m Kohila staadionil

29. mai kell 10.00 Rapla MK koolinoorte kergejõustiku MV Kohila spordikeskuses

31. mai kell 12.00 Teatri etendus „Kriips ja jutt“ lastele Kohila raamatukogus

2. juuni kell 19.00 H.H.H Hageri harrastusteater esitleb: Kui te Hageri kalmistust mööda sõidate... Hageri Rahvamajas

13. juuni kell 15.00 Suvepuhade rõõmupidu Hageri rahvamaja pargis

13. juuni kell 21.30 Mälestustulede tee, esineb Valter Soosalu Kohila raudteejaama parklas

Hageri muuseumis
Kuni 31. mai Made Balbati näitus „Alice Imedemaal“ Kohila raamatukogus
Alates 4. juunist Inga Sule maalinäitus „Lilled vanaema aiast“

Fotod: Aare Hindremäe

Kohila laulukarussell keerles 9. aprillil Tohisoo mõisas

Esindatud oli viis vanusegruppi ja kokku osales 24 lauljat. Võistlus toimus kontserdi vormis kahes osas ja pakkus muusikaelamust nii lauljatele kui pealtvaatajatele. Žürii, kuhu kuulusid Monika Hauswalter, Mihkel Juhkam ja Marite Suurmäe, tegi oma otsuse üsna tavalise valikusteemi järgi. Lisaks loovalikule ja vokaaltehnikale hinnati ka laulu sobivust, esituse emotsiooni ja lavalist olekut skaalal „väga nõrk“ kuni „suurepärase“. Vähem tähtis polnud üldmulje ja esituse terviklikkus.

Väljavalitutel oli sellel korral esituses midagi paremat kui teistel, kõrgemad punktid kusagil mujal kategoorias kui ainult viisipidamises. Konkursi eesmärk ei olnud ainult tunnustada võitjaid vaid pakkuda noorte-

le esinemisvõimalust, testida lavanärvi ja pakkuda kogemust läbi mille õppida ning areneda paremaks artistiks. Kõigil lauljatel oli võimalus pärast esinemist saada tagasisidet ja soovitusi edaspidiseks professionaalse häälekoolitaja Monika Hauswalteri käest. Seda võimalust ka kasutati.

Raplamaa laulukarussellile läksid Kohila valda esindama:

- koolieelikutest Mattias Oruväli ja Amelja Steklov;
- 7–9 aastastest Hanna Jürgens, Liisel Mäekivi ja Iti-Loore Hirs;
- 10–12 aastastest Liisi Ööpik, Jette Jakobson ja Kaisa Tennokese;
- 13–15 aastastest Malinda Velbaum, Ari-na Slavskaja ja Lisett Delii Lindeberg;

- ning kõige vanematest Tuuli Eliisabeth Turk ja Paul Mihkel Maasalu.

Raplamaa võistlus toimus 23. aprillil Rapla Kultuurikeskuse suurel laval, kus osalesid valdade parimad 60 lauljat. Konkurs oli tihe, meeleolukas, kõik näitasid ennast parimast küljest ning rõõm muusikast jõudis kenasti publikuni.

Oma vanuserühmades töid esikoha koju Lisett Delii Lindeberg (juhendaja Vivi Maar) ja Paul Mihkel Maasalu (juhendaja Triin Saarela). Tubli kolmanda koha saavutas Iti-Loore Hirs (juhendaja Vivi Maar). Palju õnne kõigile ja julget pealehakkamist uuteks esinemisteks!

Ingrid Raudsepp
Hageri rahvamaja

Projektitoetuste II voor

Kuni 31.mai on avatud projektitoetuste II voor, kuhu saab esitada taotlusi käesoleva aasta teises pooles toimuvate ürituste toetuseks.

Toetuse kogusumma, mis läheb taotluste vahel jagamiseks, on 3000 eurot.

Taotluste tähtaeg on 31. mai 2025.
„Kohila valla kultuuri-, kogukonna ja vabaaja alase tegevuse toetamise kord“ on leitav Kohila valla kodulehelt, alalõigust „Eeskirjad ja korrad“ ning samuti taotluste vormide juurest.
Taotlusi saab esitada vaid elektroonselt.
Taotluste keskkond SPOKU on avatud 31. maini.
Hilisemaid taotlusi vastu ei võeta.

Sigrid Pöld
kultuurinõunik

TEADE DETAILPLANEERINGU ALGATAMISEST KOHILA VALLAS

Kohila Vallavolikogu algatas 21. aprill 2025. aasta istungil alljärgneva detailplaneeringu:
Vallavalitsuse korraldusena 117 Nõlva tn 6 kinnistutele.

Kohila vallavalitsus kuulutab välja heakorraseme töstmiseks ning kodukaunistamise väärtustamiseks konkursi

KAUNIS KODU 2025

Konkursile saab esitada järgmisi objekte:

- maakodu (hajaasustusega piirkonnas)
- eramu või korterelamu (tiheasustusega piirkonnas)
- ühiskondlik objekt (asutus, ettevõte, tootmiskompleks)
- energiasäästlik kaunis kodu

Kauni kodu konkursi komisjoni ülesanne on hinnata terviklikku ruumimõju, heakorda, haljastust ning väikevorme.

Kandidaadi kohta palume esitada kandidaadi nimi, kontaktandmed ja kinnistu aadress. Kandidaatide külastamine toimub omanikega kooskõlastatult juuli alguses. Vallasisese konkursi võitjad esitatakse järgmise aasta maakondlikule heakorrakonkursile.

Ettepanekud palume esitada vallavalitsusele hiljemalt 13. juuniks

kirja teel aadressile Vabaduse 1, Kohila alev või e-posti aadressile varje.kajaste@kohila.ee. Märksõnana palume kasutada „Kaunis kodu 2025“.

Lisateave konkursi kohta: tel 5556 0081

RAPLA MAAKONNA MAAKAITSEPÄEV

KOHILAS
23. JUUNI 2025

LISAINFO KOHILA.EE

KOHILA

Kohila valla ajaleht

Toimetus:
Merle Beljaev, tel 5342 3483
e-post: merle.beljaev@kohila.ee

Keeletoimetaja:
Hanna Mari Villsaar,
e-post: h.m.villsaar@gmail.com

Väljaandja: Kohila vallavalitsus, Vabaduse 1, Kohila 79804, tel 489 4760, e-post: vallavalitsus@kohila.ee

Küljendus:
MK Meedia OÜ,
e-post: info@mkmeedia.ee

Trükk: Printall
Tiraaž: 3630

Järgmine ajaleht ilmub
12. juunil 2025.

KOHILA VALLAVOLIKOGU ISTUNG 24. APRILL

Vallavanem Allar Haljasorg tõi oma ülevaates esile, et Kohila valla elanike arv oli 1. aprilli seisuga 7841 inimest, mis näitab stabiilset elanikkonna kasvu. Eelarve täitmine on olnud plaanipärane: tegevustulude kasv 1,2% ja kulude kasv 0,8%. Tulumaksu laekumine elaniku kohta on aastaga kasvanud 25 euro võrra, mis annab tugeva aluse kohalike teenuste jätkusuutlikuks rahastamiseks.

Positiivne uudis on ka 350 000-eurone rahastusotsus Kohila tegevus- ja teraapiakeskuse arendamiseks ning perepargi ja Vabaduse platsi ehitustöödega edasi liikumine, kus projektide kogumaht ulatub 900 000 euroni.

Kiire ja professionaalne kriiside lahendamine
Volikogu otsustas ühehäälselt delegeerida hädaolukorra seaduses sätestatud

ülesanded vallavalitsusele. See muudatus võimaldab vallavalitsusel kiiremini reageerida kriisidele, koostada riskianalüüse ja teha vajalikud otsused ilma volikogu erakorralist kokku kutsumist ootamata.

Vananenud regulatsioonide ajakohastamine
Ühehäälselt otsustati tühistada 2014. aastal vastu võetud määrus korrakaitseadusega seotud pädevuste kohta, kuna kehtiv seadusandlus katab nüüdseks vajaliku reguleerimise täielikult.

Lisaks kiideti heaks uus, ajakohastatud Kohila valla kaevetööde eeskiri. Täiendatud eeskiri toob selguse kaevetööde loa tingimustesse, kehtestab 24-kuulise garantiiperioodi ja võimaldab nõuda tagatisraha teekatete taastamise tagamiseks.

Uued võimalused valla kinnisvaraarenduseks
Volikogu otsustas anda enampakkumisele kuus korterelamuarenduseks mõeldud kinnistut Kohila alevis, kogupindalaga 18 918 m². Enampakkumise alghind on 227 016 eurot ja see viiakse läbi [Varakeskus.ee](#) platvormil. Vallavalitsuse eesmärgiks on soodustada uute elamute rajamist ja toetada valla pikaajalist kasvu.

Külavanemate rolli selgemaks muutmine
Volikogu võttis vastu uue külavanema statuudi, mis täpsustab külavanema õigusi, kohustusi ja valimise korda. Statuudi vastuvõtmisel eemaldati varasem kvooruminõue, mis lihtsustab külavanema valimist väiksemates külates.

Volikogu järgmine istung toimub 29. mai 2025.

Kohila ettevõtjate ümarlaud

Hea Kohila ettevõtja
Käesoleva aasta veebruaris toimunud ettevõtluspäeval Tohi Distillery's käisid ettevõtjad välja soovi regulaarselt koos käima hakata, et omavahel tutvavaks saada, luua ühine inforuum ning algatada ühisprojekte ning investeeringuid.

Valla ettevõtjate soov arvestades kutsun vallavalitsuse nimel Sind osalema:

Kohila ettevõtjate ümarlaval kolmapäeval, 28. mail 2025 kell 16:00–18:30

Kohila Vineeri ruumides (Jõe 21, Kohila).

- Arutame olulisi teemasid:**
- ettevõtlust toetavad taristu- ja arendusprojektid;
 - äritegevuseks sobivate kinnistute ja hoonete kaardistus;
 - soojamajandus ja kriisivalmidus;
 - valla ja ettevõtjate koostöö tugevdamine.

Ümarlaval avavad vallavanem Allar Haljasorg ja Kohila Vineeri juhatuse liige And-

res Laht. Esinevad ka eksperdid Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskusest, SW Energiast ja Kaitseliidust jt.

Palume end kindlasti eelnevalt registreerida Kohila veebilehel oleval lingil ning vastata registreerimisvormil olevatele lisaküsimustele.

Tere tulemast kaasa mõtlema ja panustama Kohila ettevõtluse tulevikku!

Aivar Roop
Arendusnõunik

KOHILA VALLAVALITSUS

ootab oma meeskonda

KULTUURINÕUNIKKU

- Ootame Sind kandideerima, kui valdad eesti keelt, omad erialast kõrgharidust, tunned valdkonda reguleerivat seadusandlust, oled hea suhtlemisoskuse ja pingetaluvusega. Kasuks tuleb eelnev valdkondlik töökogemus, sündmuste korraldamise ning eelarve koostamise kogemus.
- Pakume sulle huvitavat ja väljakutseid pakkuvat tööd põhipalgaga alates 2200 eurost. Meie meeskond on toetav ja asjatundlik ning töökorraldus paindlik. Puhkuseks on ette nähtud 35 päeva aastas ning lisaks 5 tasustatud tervispäeva. Meiega liitudes saad osa ühistest projektidest ja meeskonnaüritustest. Väärtustame tervislikku eluviisi ning vajadusel kompenseerime prillide kulu.

Kandideerimiseks saada CV, haridus tõendavate dokumentide koopiad ja motivatsioonikiri e-postiga vallavalitsus@kohila.ee.

Lisainformatsioon: Laidi Suumann
Tel 5307 6359, e-post laidi.suumann@kohila.ee

Sul on võimalus panustada Kohila valla kultuurielu arendamisse ja edendamisse, toetada kultuuriasutusi ning vabaühendusi.

KOHILA VALLAVALITSUS

Võtab rõõmuga tööle

LOGOPEEDI

- Ootame Sind kandideerima, kui valdad kõrgtasemel eesti keelt, omad erialast kõrgharidust, oskad ja soovid suhelda nii mudilaste kui neid ümbritsevate täiskasvanutega ning kui Sinu missioon on luua parimad arengueeldused igale lapsele meie lasteaedades.
- Pakume sulle huvitavat ja väljakutseid pakkuvat tööd, põhipalka alates 2200 eurost. Puhkuseks on ette nähtud 56 päeva aastas ning lisaks 5 tasustatud tervispäeva. Saad osa tööalastest koolitustest ning meeskonnaüritustest. Sind toetavad lasteaias eripedagoogid ja õpetajad ning vallavalitsuses haridusnõunik. Väärtustame tervislikku eluviisi ning vajadusel kompenseerime prillide kulu.

Kandideerimiseks saada CV ja motivatsioonikiri e-postiga vallavalitsus@kohila.ee.

Lisainformatsioon: Laidi Suumann
Tel 307 6359, e-post laidi.suumann@kohila.ee

Sinu tuge ootavad mudilased Kohila valla lasteaedades.

HEA ÕPIHIMULINE NOOR, KOHILA GÜMNAASIUM OOTAB SIND

**LOODUS- JA
REAALAINETE
SUUND**

- ✓ Raplamaa suurim kool
- ✓ Sõbraikud õpetajad
- ✓ Tulevastele ettevõtjatele koostöö – õpilasfirmad
- ✓ Projektjuhtimise ABC – ideest teostuseni
- ✓ Mitmekülgsed sportimisvõimalused ja head tulemused
- ✓ Huvijuhendite arvustamine valikaineks

**HUMANITAAR- JA
SOTSIAALAINETE
SUUND**

- ✓ Kaasaegne loodusainete labor
- ✓ Laagrid ja matkad
- ✓ Olümpiaade ettevalmistus
- ✓ Õpikojad
- ✓ Väga hea ettevalmistus riigieksamiteks
- ✓ Ülikoolide kursused õpilastele arvestame valikaineks

**KOHILA GÜMNAASIUMI
TUGEVDUSED**

- Valida kindlasti õppeaasta 2025/2026 ja õppimise algusaastaks 1. september 2025.
- Lisaks tuleb valida avaldust esitades ka soovitud õppesuund (õppekavaga saab tutvuda kooli kodulehel).

Küsimused ja lisainfo

- Üldküsimustes aitab õppealajuhataja Reet Kuhlberg, reet.kuhlberg@kohila.edu.ee.
- ARNO keskkonnas taotluse esitamisel tekkinud küsimustega aitab õppealajuhataja-õppekorraldaja Kadri Rõuson, kadri.ruuson@kohila.edu.ee.
- Gümnaasiumisse vastuvõtu tingimustega saab tutvuda kooli kodulehel kohila.edu.ee (Kohila Gümnaasiumi vastuvõtmise tingimused ja kord).

<https://kohila.edu.ee/>
fb.com/kohilagymnaasium

**KOHILA RAAMATUKOGU
UUED LAHTIOLEKUAJAD**

Alates 2. maist
AVATUD:
esmaspäev - neljapäev 10.00 - 19.00
reede 10.00 - 17.00
laupäev 10.00 - 15.00
pühapäev SULETUD

1. juunist - 31. augustini
AVATUD:
esmaspäev - neljapäev 10.00 - 18.00
reede 10.00 - 17.00
laupäev, pühapäev SULETUD

Sisetööpäevaks suletud märtsi, aprilli, mai, augusti, septembri ja novembri viimasel reedel.

**KOHILA RAAMATUKOGUS
31. mail kell 12.00
LASTEETENDUS**

KRIIPS JA JUTI
MÄNGIVAD:
Kristiine Truu
Jane Meresmaa-Roos

Lavastus põhineb Robert Vaidlo
"Kukeleegua lood" raamatu ainetel.
Etendus sobib alates 5a. lastele ja kestab 40. min

TASUTA

MUSEUMIÖÖ
HAGERI MUSEUMIS

SEITSE TÄHTA TAEVASÖELAS

ÖÖS ON
RAAMATUT
17.05

TALLINNA UUS SAKSA TEATER

Kohila Tragöödia
17. mai kl 20.00 Kohila
kiriku kõrval, aadress: Kogudusemajas

1905

Kohila vald seab õpetaja rolli keskmesse – palgakorraldus kui väärtuspõhine koostööprotsess

**23. aprillil Narva-Jõesuus toimu-
nud Eesti Linnade ja Valdade Liidu
haridus- ja finantskonverentsil
jagas Kohila vald oma kogemusi
õpetajate palgakorralduse põhi-
mõtete uuendamisest. Ettekande
keskmes oli mõtteviisi muutus:
õpetaja amet on tervik, mida tuleb
väärtustada sisuliselt, mitte tüki-
tööna hinnastada.**

Kogemusloo esitasid Kohila valla haridus-
nõunik Kalle Uusmaa, Kohila Gümnaa-
siumi direktor Marko Kaljuveer ja valla fi-
nantsjuht Ly Mäll. Ettekandes anti ülevaade,
kuidas viidi Kohila valla üldhariduskoolis
õpetaja tööülesannete määramine, tööaja
kasutus ja tasustamise põhimõtted kooskõl-
la hariduslikku väärtust loova missiooniga.
"Kooli tulles üllatas mind lisatasude hulk
väga erinevate tegevuste eest, justkui oleks
ajaks tagasi 90ndatesse saanud," meenu-
tas Kaljuveer algushetke möödunud aasta

kevel. „Õpetaja töötasu peab olema üks
tervik, mis on konkurentsivõimeline ja ta
ei pea pidevalt mõtlema, kuidas ots-otsaga
kokku tulla ning selle nimel erinevaid lisa-
töid haarama,” lisas koolijuht.

Koostöiselt vallavalitsuse ja välise konsul-
tandiga vaadati sisse kehtivatesse õigusakti-
desse ning lepiti kokku, et õpetaja töö peab
mahtuma põhipalga ja tööaja sisse ning
õpetaja peab tundma, et teda usaldatakse ja
hinnatakse. „Selge, et iga muutus on keeru-
line, kuid õpetaja töö on tervik: kõik oluli-
sed tegevused – olgu need seotud tundide
läbiviimise, arendustöö või meeskondliku
koostööga – peavad mahtuma põhipalga ja
tööaja sisse,” rõhutas koolijuht.

Finantsjuht Ly Mälli sõnul ei olnud ees-
märgiks hariduse rahastust vähendada, vaid
olemasolevaid vahendeid valdkonna sise-
selt targemalt kasutada. Õpetaja põhipalk
peab olema konkurentsivõimeline. Muutu-
me efektiivsemaks, mis tähendab muuhul-
gas mõtestatud hulk ametikohti ja kõrgemat
põhipalka.

Uus palgakorralduse ei sündinud üleöö
ega kinniste uste taga – põhimõtted kuju-
nesid välja laiapõhjalise arutelu käigus ja
tihedas koostöös õpetajate, kooli juhtkonn-
a, hoolekogu ja pidajaga. „Oluline oli ka
protsessi käigus saavutatud koostöökultuuri
edasimine,” lisas haridunõunik. „Otsused
sündisid dialoogis ja selgitustöös – mitte
ülevalt alla, vaid koos.” Kohilas usutakse, et
just koostöö hoiak ja selge arusaam ees-
märkidest loovad aluse usaldusel põhineva-
le, jätkusuutlikule ja tulemuslikule haridus-
süsteemile.

Kohila valla näitel saame öelda, et kui
soovime õpilaste arengut toetada, tuleb
alustada koolikultuuri ja juhtimispraktikate
uuendamisest. Lähimõeldud, väärtustel põ-
hinev süsteem loob eeldused usalduslikuks
töökeskkonnaks ja stabiilseks õpetajaku-
vandiks ning muutus saab alguse hoiakust
– ja seda kujundame me ise.

Kalle Uusmaa
Kohila valla haridusnõunik

Jutuvõistlus „Tuleviku raamatukogu“

Eesti raamat 500 ning Kohila raamatukogu
100. juubeliaasta puhul korraldab Kohila
raamatukogu jutuvõistluse „Tuleviku ra-
amatukogu“.

Ootame osalema põhikooli- ja gümnaa-
siumiõpilasi.

Kirjuta lühijutu või kirjandi vormis oma
nägemus, milline võiks raamatukogu tule-

vikus olla. Töö maht 1 A4.

Tööd palume tuua Kohila raamatukokku
või saata e-postile info@kohilaraamatukogu.ee
hiljemalt 15.05.2025.

Parimate tööde autoritele auhinnad!
Tule osalema!

Kohila raamatukogu

Muuseumiöö TOHI Distillerys

Viljandi mnt 43, Kohila

Programmi kirjeldus
Džinnituur ehk ekskursioon Tohis

Lase džinn pudelist välja. Ehk siis – tulge
Tohisse ekskursioonile! Saate lähemalt tea-
da ja näha, kuidas ning kus valmistatakse
käsitöödžinni. Mis on destillatsioon, kuidas
ikkagi saavad pudelisse murakad, kadaka-
marjad, Sichuani pipar ja veel mituküm-
mend erinevat komponenti.

Mitte niisama öö, vaid Muuseumiöö
džinnivabrikus, mis kestab hiliste õhtutun-

dideni! Muuseumiöö programmis osalevad
tähelepanuväärsed muuseumid ja külas-
tuspäigad üle Eesti. Loomulikult on Kohila
üks tähelepanuväärsemaid asutusi ju Tohi
Distillery! Uuri lähemalt ajaloolise maja uut
nägu – kunagises Tohisoo mõisa viinaköö-
gis, hilisemas "Linda" nahavabrikus on
end juba paar aastat kenasti sisse seadnud
moodne džinnivabrik.

Tohi on avatud džinnivabrik, mille kahel
korrusel on ruumi sündmuste korraldami-
seks kui ka džinnide valmistamiseks. Muu-
seumiöö raames toimuvad džinnituurid ja

avatud on džinnibaar.

**Kindlasti registreeri end sobivale tuu-
rile:** [https://tohigin.com/events/muuseumi-
mioo-2025-dzinnivabrikus/](https://tohigin.com/events/muuseumi-
mioo-2025-dzinnivabrikus/).

Muuseumiöö tuurid TOHI tootmises:

Kell 19.00
Kell 19.30
Kell 20.00
Kell 20.30
Kell 21.00
Kell 21.30
Kell 22.00

Muuseumiöö Kohila õigeusu kiriku tornimuuseumis

17. mail toimuval Muuseumiööl on Kohi-
la õigeusu kirik avatud kell 18.00 kuni
23.00. Kell 18.00 avatakse Kohila kiriku

tornimuuseum ja pakutakse tervitusjoo-
ki. Kell 20.00 etendatakse kiriku kõrval
näidendit "Kohila tragöödia". Vihma kor-

ral mängitakse näidendit Kogudusemajas.

Keegi ei pea tundma üksildust!

ÜLLE LAASNER,

Raplamaa Omavalitsuste Liidu turvalisuse ja rahvatervise spetsialist

Kuidas sul tegelikult täna läheb? See lihtne küsimus võib muuta kellegi päeva. Kahjuks on üha enam eakaid ja erivajadustega täiskasvanuid, kellelt seda enam ei küsita. Nad elavad üksi, liiguvad vähe ja jäävad sageli märkamatuks – kuni on juba hilja.

Üksindus ja sellest tulenev üksildustunne süvendavad tervisemuresid ning vähendavad elurõõmu ja toimetulekut. Kuidas saaksime olla hoolivamad? Märkamine, aja andmine ja inimlik lähedus on need väikesed teod, mis võivad muuta väga palju. Vabatahtliku seltsilise saad olla kellegi jaoks see inimene või sõber, kes kuulab, tuleb jalutama, ajab juttu; kellega saab taas tegeleda oma huvi alaga või vajadusel koos arsti juurde minna. Just koosolemine ja koos tegutsemine aitab hoida vaimu virge ja südame soojana. Vahel piisab vaid ühest inimesest, et tuua ellu tagasi rõõm ja usk iseen-dasse.

Eestis tegutseb üle 200 seltsilise. Vanusepiirangut ei ole. Seni on noorim olnud 16-aastane kooliõpilane ja vanim lausa 97-aastane. Kõiki ühendab soov olla kellegi jaoks olemas ja vajalik.

FOTO ADOBESTOCK

Vabatahtlik SELTSILINE

Raplamaal alustab vabatahtlike seltsiliste tegevus uue hooga. Rapla vald osaleb üleriigilises projektis ja Kehtna, Märjamaa ning Kohila vallad maakondlikus projektis, mida toetab Raplamaa Partnerluskogu ESF+ meetmest. Vabatahtlike seltsiliste liikumine moodustab kokku ühtse terviku.

Seltsiliste programm tagab turvalisuse – kõik vabatahtlikud läbivad taustakontrolli ja koolituse ning saavad programmist tuge ja tunnustust. Ka vabatahtlik

ise võib aidata palju: rõõmu, põnevaid vestlusi ja uusi inimkontakte.

Soovid leida oma lähedasele või endale seltsilist? Soovid ise seltsiline olla?

- Mine lehele www.seltsilised.ee ja pane oma soov kirja
- või võta ühendust seltsiliste kontaktisikute Helgi või Liisaga.

Tea, et just sind võib oodata keegi, kelle päevadesse pole enam jäänud rõõmu, sest temalt ei küsita enam: „Kuidas

sul täna tegelikult läheb?“ Oled väga oodatud!

Rapla vallas on seltsiliste koordinaatoriks Liisa Pihlik Rapla Hooldekeskusest (kontakt: tel 5697 0964, e-post: liisa.pihlik@rhk.rapla.ee). Kolme valla koordinaator on Helgi Randla (kontakt: tel 5190 0605 e-post: randlahelgi@gmail.com).

Raplamaa Partnerluskogu

LEADER

Vabatahtlike seltsiliste projekti raames toimub 16. mail ja 5. juunil kogukondadele suunatud koolitus „KOÇUKONNATÖÖ MEISTRIKLASS“,

kuhu on oodatud igast vallast 5–6 inimesest, kes on oma kogukonna eestvedajad, eakate sihtrühmaga tegelejad, varased märkajad. Täpsem info: rol.raplamaa.ee

Hoolduskoordinaator tegutseb ka Kohila perearstikeskuses

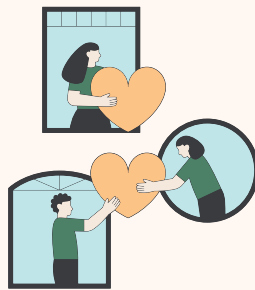
Inimesel, kellel on korraga nii meditsiiniline kui sotsiaalne probleem (kompleksabivajadus), on abiks hoolduskoordinaator.

Vastavalt vajadustele koostab hoolduskoordinaator inimesele hindamise, juhtumiplaani, leitakse sobivad toetused ning teenused. Aga ka väiksemate muredega saab abi hoolduskoordinaatorilt – et leida see järgmine samm, kui kõik tundub liiga keeruline.

Kohila perearstikeskuses on perearstidel abiks alates aprillist hoolduskoordinaator Kristi Jürgenson. E-post: kristi.jurgenson@perearstid.ee, tel 540 05894.

TUGIRÜHMAD RAPLAMAAL

TUGIRÜHM	KOHT	AEG	KELL	KONTAKT
ATH tugirühm	Rapla Keskraamatukogu, Lasteaia 5, Rapla	1x kuus	18-20	raplamaa.ath@gmail.com FB: ATH Raplamaal
Dementsusega inimeste lähedaste tugigrupp	Rapla Hooldekeskus, Kuusiku tee 5, Rapla	Üle kahe kuu teine esmaspäev	17-19	reedeannely@gmail.com Koduleht: dementsus.ee 520 9527
Vähihaigete tugigrupp	Meie Pubi seminarisaal, Viljandi mnt 15, Rapla	Iga kuu viimane neljapäev	17-19	laasner@gmail.com FB: Raplamaa Vähihaigete tugirühm 528 4090
Anonüümsed alkohoolikud (AA)	Põllu 6, Rapla	Teisipäeval Laupäeval	18.00 15.30	Koduleht: aaestonia.com 5628 9454

Anne-Ly Reede pälvis tiitli “Aasta koostööpartner 2024”

Hoolduskoordinatsiooni projekti võrgustiku koordinaator Anne-Ly Reede pälvis sotsiaalala töötajate tänavusel tunnustusüritusel “Aasta koostööpartner” laureaaditiitli.

Anne-Ly missioon on Eesti hoolekandesüsteemi paremaks muutmine ning hoolekande- ja sotsiaalteenuste arendamine. Ta armastab töötamist inimestega ja eriti südame lähedane on talle eakate eest hoolitsemine ning dementsusega inimeste ja nende pereliikmete toetamine. Üle 15 aasta on ta juhtinud erinevaid hoolekandeesutusi. Anne-Ly juhitavas Kaarepere Hoolekandekeskus OÜ-s osutatakse öendusteenust 216 inimesele.

Anne-Ly annab oma märgatava panuse hoolduse tööjõu kvalifikatsiooni parandamisse ja uute töötajate koolitamisse täiendusõppes.

Alates 2021. aastast on Anne-Ly Koolitaja OÜ hooldustöötajate põhikoolitaja ning aidanud ligi 100 õppijal jõuda hooldustöötaja kutseeksami. Õppetöös peab ta oluliseks siduda teooriat praktilise tööga. Anne-Ly jagab kursusel osalejatele oma teadmisi ja kogemusi Eesti ja Saksamaa hoolekandeesutustes töötamisest.

Anne-Ly juhib alates 2019. aastast Rapla dementsusega inimeste tugigruppi ja on pikaajaline MTÜ Elu Dementsusega liige. Ta on olnud hooldustöötajate kutsevoistluste kohtunik. Anne-Ly on viie hoolekandeesutuse töötajate mentor.

Alates 2020. aastast on ta Raplamaa sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialistide 273-liikmelise võrgustiku koordinaator.

Jalaravi kabinet - mis see on ja millal tasuks pöörduda?

Meie jalad kannavad meid igapäevaselt, ent nende eest hoolitsemine jääb sageli tagaplaanile. Jalaravi kabinet pakub spetsialisti ehk podoloogiteenuseid, mis on mõeldud just neile, kelle jalad vajavad enam kui tavapärasest iluhooldust.

Ravipediküür ehk meditsiiniline pediküür ehk probleemsete jalgade hooldus aitab ennetada ja leevendada jalaprobleeme riskihaigusi põdevatel inimestel. Riskihaiguste alla kuuluvad näiteks reumaatilised haigused, veresoonekonna- ja südame haigused, vähk ja suhkruhaigus. Teenus võib olla ka osa raviplaanist, näiteks ravimaks suhkruhaigust põdevate inimeste üht levinumat probleemi, milleks on küünte sissekasvamine.

Podoloog ehk jalaravi spetsialisti teenus on eelkõige mõeldud juba probleemsetele jalgadele lahenduse leidmiseks. Probleemideks on peamiselt tüükad, kuiv nahk, külmetavad jalad, seened, hõõrdumise tagajärjel tekkivad konnasilmad, nahapaksendid ja muidugi ka higistavad jalad.

Podoloog kaardistab kliendi mure, teeb vajadusel teste ja kaasab teisi tugispetsialiste ning annab nõu, kuidas jalgade eest kodus hoolitseda. Erinevalt kosmeetilisest pediküürist, mille eesmärk on esteetika, keskendub podoloog tervise hoidmisele ja probleemide ravile.

Kontaktid:
www.jalaravikabinet.ee
Broneerimine: 55 65 3180 või
email: broneeri@jalaravikabinet.ee

ÕNNETUS EI HÜÜA TULLES, AGA TA SAADAB SÕNUMI **PÄASTEAMET**

Riik helatab, kui ohus on inimeste elu, tervis või julgeolek

• SMS-iga (saatjalt EE-ALARM)
• Mobilirakendustega „OLE VALMIS!“ ning „Eesti.ee“
• Sireenivõrgustikuga
• Ribotekstiga ERR portaalis ja ETV, ETV+ kanalites

Loe lähemalt: olevalmis.ee

Riik käivitab 14. mail suurõppusel Siil üleriigilise ohuteavituse

OSKAR LEPIK

Päästeameti kommunikatsiooniosakonna ekspert

Kui ohus on sinu elu, tervis või riigi julgeolek – olgu selleks ohuks ulatuslik keemiaõnnetus, loodusõnnetused või sõjaline rünnak –, on kõige olulisem, et sa saaksid kiiresti teada, mis toimub ja kuidas käituda.

Just selleks ongi viimastel aastatel Eestis välja arendatud ohuteavitussüsteemi, mille nimi on EE-ALARM.

Ohuteavituse saadab riik inimestele alati mitme kanali kaudu

Ohuteavituse kanaliteks on praegu mobilirakendused „Ole valmis!“ ja „Eesti.ee“, SMS-teavitused ohupiirkonnas olevatele inimestele, ribatekstid ETV ja ETV+ kanalites ja ERR.ee portaalis. Kõige äärmuslikematel juhtudel käivitatakse ka sireenivõrgustik. Millistes kanalites ja kui ulatuslikult riik ohuteavituse edastab, sõltub olukorra tõsidusest ja ulatusest. Ohuteavituse läbi saad teada, mis on juhtunud, kuidas käituda ning kust saad täiendavat infot.

Sireenid annavad märku, et varju kohe lähimasse siseruumi

Kui kõikidel juhtudel saad läbi ohuteavituse teada, mis on juhtunud ja kuidas käituda, siis sireenid sisulist infot edasi ei anna, vaid mängivad 30-sekundilise vahetega minutipikkust heli. Sireenide ainuke eesmärk on äratada sinu tähelepanu ning sellisel juhul pead alati ainult ühte asja tegema: varjuma otsekoheselt lähimasse siseruumi, soovitatavalt tugevate seintega ruumi ning akendest eemale. Kui oled ohutumas kohas, otsi

lisainfot veebilehelt kriis.ee, kus on juba täpsem info, mis on juhtunud ning kuidas käituda.

Riik on sel kevadel võtnud fookusesse just ohuteavituse, et tutvustada Eesti inimestele neid viise, kuidas riik ohtudest teada annab ning kuidas sellisel juhul käituda. Siit ka üleskutse kõigile laadida alla „Ole valmis!“ ja/või „Eesti.ee“ äpid ning rääkida ka lähedastega üle, kuidas käituda, kui kuuled sireene.

Sireenivõrgustik on välja arendamisel, praegu katab see järgmisi asulaid: Ahtme, Haapsalu, Jõgeva, Jõhvi, Keila, Kohtla-Järve, Kuressaare, Kärda, Maardu, Narva, Paide, Paldiski, Pärnu, Põlva, Rakvere, Rapla, Sillamäe, Tallinn ja selle lähikümbruse tiheasustusalad, Tapa, Tartu, Valga, Viljandi, Võru.

14. mai pärastlõunal käivitatakse Kaitseväge suurõppuse Siil ajal üleriigilist ka ohuteavituse tervikust

Ohuteavituse käivitamisega antakse esmakordselt elanikkonnale reaalse kogemuse, kuidas riik inimestele ohtudest teada annab. Eesmärk on vaadata üle Kaitseväge ja ka Päästeameti tegevused ning protsessid ohuteavituse väljasaatmisel.

Soovitused inimestele 14. mail:

- Elage oma tavapäraselt elu.
- Rääkige enne seda oma lähedastega, eriti laste ja vanavanematega, et ohtu ei ole, et nad oleksid valmis selleks ning vajadusel selgitage ka üle, kuidas reaalses olukorras siis tegutseda peaks.
- Vaata käitumisjuhiseid veebilehelt olevalmis.ee. Samalt lehelt on võimalus ka kuulata, missugust heli sireenid teevad.

Turvalisus Rapla maakonnas – kutsume Sind panustama!

Raplamaa Omavalitsuste Liit kutsub kõiki Raplamaa elanikke kaasa mõtlema ja osalema maakondlikus turvalisuse küsitluses. Sinu arvamus on ülioluline.

Turvalisuse küsitluse eesmärk on välja selgitada, kui valmis on Rapla maakonna kogukond kriisideks, milline on elanike hinnang elukoha turvalisusele ning kuidas tajutakse kogukonnaliikmete koostöövalmidust. Samuti soovime mõista, millist rolli nähakse kohaliku omavalitsuse toetuses kriisideks valmis-tumisel ja kogukonna turvatunde tagamisel.

Meie usume, et just Sinu vastused aitavad kaasa sellele,

et saaksime kujundada Raplamaast veelgi turvalisema ja ühtehoidvama kodukoha meile kõigile. Palume Sind, et leiaksid hetke ja täidaksid küsitluse, mille leiad alljärgnevat ruutkoodi kasutades. Küsitlus on avatud vastamiseks 5. maist kuni 5. juunini 2025.

Sinu panus on meile väga väärtuslik!

Küsitlusele vastamine võtab

vaid mõne hetke, kuid selle mõju ulatub kaugemale. Aitäh, et hoolid ja panustad Raplamaa tulevikku!

Üheskoos loome tervema ja turvalisema Raplamaa!

TERVE JA TURVALINE

Raplamaa Omavalitsuste Liit
Association of Local Authorities of Rapla County

Kriisivalmidus algab koduuksest: uus toetus aitab korteriühistutel elektrikatkestuste korral iseseisvalt hakkama saada

Korteriühistutele algas toetusvoor korterielanike kriisivalmiduse suurendamiseks.

Toetuse andmise eesmärk on suurendada korteriühistu toimepidevust kriisilukorras. Toetuse andmise tulemusel suureneb korterelamutes elavate inimeste võimekus elektrikatkestuste korral iseseisvalt hakkama saada.

Toetust on võimalik taotleda kuni 30.11.2025 või kuni eelarvevahendite lõppemiseni, seega tasub varakult taotlust tegema asuda. Kii-

rustada tasub ka sellepärast, et juulist tõuseb käibemaks kaks protsendipunkti. Toetuse taotlejaks on korteriühistu.

Toetuse ülemäär on kuni 10 000 eurot toetuse saaja kohta ning toetuse määr on 100%, ehk ei ole vaja omaosaluse summat. Toetus makstakse toetuse saajale välja ettemaksena.

Toetatakse mobiilse või statsionaarse generaatori soetamist, avariitoite väljahitamis- ja generaatori ühendamiseks korterelamu elektripaigaldisega ning sellega seotud ehitus- või rekonstrueerimis- ja projekteerimistööd ning elektripaigaldise

nõuetele vastavuse tõendamist.

Lisainfot saab Riigi Teataja määrusest „Korteriühistule kriisivalmiduse suurendamiseks toetuse andmise ning selle kasutamise tingimused ja kord“.

21.04.2025 toimus veebikeskkonnas meetme info-tund, mille salvestust saab järele vaadata. Salvestuse lingi leiad Riigi Tugiteenuste Keskuse veebilehelt.

Oluline nüanss – toetuse saanud korteriühistu liikmed peavad läbima enne aruan-deperioodi lõppu (hiljemalt 15. detsembriks) Päästeameti korraldatud elanikkonnakaitse hädaolukorras val-

misoleku koolituse. Koolituse pikkus on 90 minutit. Koolitus pakub praktilisi teadmisi ja oskusi, mis aitavad erinevates kriisilukordades paremini hakkama saada. Koolitusgrupi miinimumsuurus on 10 inimest, kokkuleppel koolitab Päästeamet ka väiksemat gruppi. Päästeameti koolitus on tasuta.

Koolituse tellimiseks saab kirjutada kriisikoolitus@paasteamet.ee, aga Raplamaa elanikud saavad otse kirjutada ka Raplamaa-Järve ennetuspartnerile: malle.hermanson@paasteamet.ee.

Toetust rahastab Päästeamet.

Uus noorsootöötaja Kohila Avatud Noortekeskuses

Mina olen Ott Onton. Alustasin tööd Kohila Avatud Noortekeskuses märtsi teises pooles. Olen juba aastaid olnud aktiivne kogukonnaliige Kohila vallas. Kooliajal tegelesin palju helindustöödega – siit ja sealt tuli ette üritusi, millele pakusin tehnilist tuge.

Olen üle kümne aasta vabatahtlikuna kaasa löönud Kapa Festivali korraldusmeeskonnas. Kuulun ka Kohila Spordisõprade meeskonda – koos viime juba teist hooaega läbi spordivõistlusarja. Vabal ajal tegelen hobi korras kiikinguga, mida saab proovida Hageri rahvamaja pargis.

Noortekeskuses püüan kujundada noorte seas sõbralikku ja lugupidavat õhkkonda. Samuti ju-

hin multimeediaringi, kus noored saavad katsetada foto- ja videotöötlust, heli salvestamist ning erinevaid tehnilisi lahendusi. Meie eesmärk on õppida läbi praktiliste tegevuste ja projektide, arendades loovust, koostööoskusi ja eneseväljendusvõimet. Multimeediaring toimub igal esmaspäeval kell 17–19.

Kui ma 10–15 aastat tagasi esimest korda noortekeskuse uksest sisse astusin, sain kohe osa tõelisest „wow“-efektist. Tallinna poisina ei olnud ma varem kordagi noortekeskuses käinud. See kogemus Kohilas oli minu jaoks midagi täiesti uut ja inspireerivat. Täna, ajas tagasi vaadates, on maja küll veidi uuenenud – seinad ja põrandad

Ott Onton. Foto: Liis Saar

on jäänud samaks, ent saanud uue värvikihi ja katte –, kuid vaim on endiselt alles.

Minu eesmärk on toetada noori kogemusõppe, suunamise ja praktiliste tegevuste kaudu, eriti just multimeedia valdkonnas. Samuti soovin noori rohkem liikuma innustada ja tuua neid tagasi sportlike tegevuste juurde – liiga paljud on tänaseks vahetanud füüsilise aktiivsuse elektritõukerataste vastu.

Hageri Avatud Noortekeskuse tegemistest

Detsembris külastasime noortega Atla Mõisa Piparkoogi Kuningriiki. Noored sai teadmisi piparkookide ajaloo kohta nii Eestis kui ka mujal maailmas ning valmistada ise mõisa keraamiliste vormidega reljeefseid piparkooke. Toimus ka mälumäng uute teadmiste kontrollimiseks.

Jaanuaris keskendusime erinevatele tegevustele rahatarkuse teemal. Näiteks korraldasime rahatarkuse töötoa ja mängisime lõbusat ning harivat Taskuraha lauamängu. Mängu käigus õppisid noored rahatarkuse põhitõdesi lõbusalt ja praktiliselt. Noorte eriliseks lemmikuks kujunes Cashy mäng, mille käigus said nad teha erinevaid finantsotsuseid ja näha nende valikute tulemusi. Noored õppisid investeerimise, raha teenimise ja säästmise põhitõdesid.

Noorte soovil korraldasime veebruari koolivaheajal õõbimisega noorteka, kus noored said ise mõelda välja tegevused ja aktiivselt osaleda kogu õõbimise korraldamise protsessis. Näiteks valmistasid süüa nii, et kõik said kätel külge panna. Käidi õhtumatkal, mille organiseerisid noored, ja sai ka mängida suurel ekraanil omavahel võisteldes Super Mariot.

Hageri Noored Mahtra talurahva muuseumis. Foto: Kristi Preimann

Märtsis viisime läbi mitmeid internetiturvalisusega seotud tegevusi, et noored mõistaksid ja teadvustaksid erinevaid ohte internetimaailmas. Igapäevatoos julgustame noori rohkem omavahel suhtlema ja püüame leida erinevaid viise, et noored ei veedaks oma aega nii palju nutimaa-ilmas.

Aprillis külastasime koostöös Juuru Avatud

Noortekeskusega Mahtra talurahvamuuseumi. Noortekeskuse igapäevategevustes õpime uusi oskusi. Üle nädala valmistame koos noortega süüa, valmistame lihtsad toidud, mida oleks jõukohane kodus noorel korrata.

Kerli Toomi ja Kristi Preimann

Hageri Avatud Noortekeskuse noorsootöötajad

MIKS ON NOORSOOTÖÖ KOHILAS PÄRISOLT OLULINE?

Kui keegi mainib noortekeskust, mõtlevad paljud ehk lihtsalt kohast, kus noored saavad aega veeta – mängida lauamänge, kuulata muusikat või lihtsalt hängida. Kuid need, kes on Kohila Avatud Noortekeskusega kokku puutunud, teavad, et tegelikult on see palju enam. See on keskkond, kus noored saavad kasvada, areneda ja iseenast leida. Kohila vallas pole noorsootöö lihtsalt tore lisa – see on arenguvõimalus, mille mõju ulatub tulevikku.

Noorsootöö tugevus peitub selles, et see ei õpeta elu PowerPointi slaididelt, vaid läbi päris kogemuste. Projektide ja laagrite kaudu õpivad noored toime tulema päriselu olukordades – kuidas töötada meeskonnas, võtta vastutust, planeerida aega ja väljendada julgelt oma ideid. Need oskused ei ilmu hinnetelehel, kuid just need oskused on noore arengus väga olulisel kohal. Kohila Avatud Noortekeskuses toimuvad malevad, rahvusvahelised projektid, mitteformaalsed õppevormid ning igapäevane tegevus noorsootöötajate juhendamisel – kõik see aitab noorel astuda sammu lähemale iseenda mõistmisele ja maailmaga suhestumisele.

Noor olemine tähendab pidevat ennast otsimist ja katsetamist. Noortekeskus on koht, kus saab proovida uusi asju, ebaõnnestuda ja uuesti proovida – ilma, et keegi jagaks hinnanguid või sildistaks sind. Turvaline keskkond ja toetavad noorsootöötajad annavad noorele võimaluse kasvada omas tempos ja omal moel. Noortekeskus on koht igale noorele. Seal ei hinnata sind punktide või hinnete alusel, vaid väärtustatakse sind inimesena.

Kui rääkida valla arengust, siis mainitakse tihti teid, koole ja hoonete ehitust. Kuid sama oluline, ehk isegi olulisem, on panus, mida tehakse inimese arengusse. Noorsootöö mõju ei pruugi olla nähtav koheselt. Enesekindlus, oskus end väljendada, julgus kaasa rääkida ja võtta vastutust – need on muutused, mida märkavad nii noored ise kui ka nende ümber olevad täiskasvanud. Kuigi noorsootöö sügavamad viljad – nagu ühiskondlik aktiivsus, hakkamasaamine ja hoolivaks kodanikuks kasvamine – avalduvad tihti alles aastate pärast, saab areng alguse praegu. Just seetõttu on kvaliteetne noorsootöö väärtuslik investeering mitte ainult tulevikku, vaid ka tänasesse päeva.

Kohila Avatud Noortekeskus ei ole lihtsalt vaba aja veetmise koht – see on kasvulava, mille kaudu sirguvad noortest teadlikud, tugevad ja hoolivad kogukonna liikmed.

Elina Loodus
KOV noorsootööjuhi praktikant

Hageri rahvamaja õueala

Hageri Rahvamaja taga asub suur õueala, mis on vabalt kasutamiseks kõigile. Plastikkattega väljakul on võimalik mängida erinevaid pallimänge nagu tennis, korvpall ja võrkpall. Lisaks on olemas eraldi jalgpalliplats. Vajadusel saab palle laenutada ka rahvamajast.

Seiklusrada pakub omaette väljakutset ja seal saavad end proovile panna ning tervislikult aega veeta nii noored kui ka täiskasvanud. Skatepark pakub häid võimalusi tõukeratta ja rulluisudega sõitmiseks. Õuealal asub ka suur varjualune, kus on mugav viia läbi eri-

nevaid õuesõppe tegevusi.

Palume õueala kasutada vastutustundlikult, prügi enda järelt ära koristada ja tõukerattas- tega plastikkattega väljakul mitte sõita.

Hageri Avatud Noortekeskus

Prillimäel toas ja Salutagusel õues

Prillimäe noortekeskuses pole hetkegi igav, olgu talv või suvi. Igal nädalal toimub midagi põnevat, olgu see siis loominguline eneseväljendus, kokkamis- või seiklusing. Mis siis täpselt toimunud on?

Loovusringis sai iga noor lasta lennata just sellisel loovusel, mis on temas eneses olemas. Loominguid on nii oma unistuste maailmast kui ka jutustatud lugu, mida sõnades on keerulisem rääkida, kui joonistada. Loovusringi üks eesmärk on noores arendada loovust ja anda võimalus ilma hinnanguta teha valmis mõni ese, kunstiteos või loovtöö.

Kokandusringis valmisid tõelised maitseelamused. Terve noortekeskus lõhnas värskete küpsetiste ja soolaste ampsude jä-rele. Noored õppisid, kuidas valmistada nii tervislikke roogasid kui ka maiustusi – menüüs olid näiteks vrapid, smuutid ja ise tehtud pitsad. Parim osa oli see, et kõik said oma loomingut ka kohe maitsa.

Seiklusing on viinud noored kinno, bowlingusaali ja hobus-tega sõitma. See on hea võimalus liikuda noortega kohtades, kus tuleb teistega arvestada, osata suhelda ja kasutada kauge-male liikudes ühistransporti. Kinos käidi koos vaatamas värsket noortefilmi “Fränk”. Film pani noored arutlema ja mõtlema elu ja sõprade valikute üle. Järgmine seiklus viis noored tutvuma hobustega. See oli paljudele noortele uus kogemus. Julgemad said võimaluse hobust ise ratsastada ja minna ratsutama. Mõni oli esmakordselt sadulas ja see kogemus ning eneseületus pani noortel silmad särama. Loodus ja päev hobuste seltsis meeldis kõigile osalejatele väga. Bowlingusse minekul on alati noorte huvi suur. Lisaks annab selle seikluse korraldamine võimaluse panna ennast proovile Tallinnas orienteerumise-ga.

Prillimäe ja Salutaguse noortel on aastatega kujunenud kom-me, et talvel olme Prillimäel korteris ja esimeste ilusate ilmade-ga liiguvad noored ja noorsootõtaja Salutaguse kogukonna ja Kaljo talu õuealale. Salutagusel on noortel võimalus õues män-gida ja teha noorteüritusi, kuhu on oodatud alati kõik huvilised. Varasemalt on korraldatud kinoõhtu heinamaal, talguid kogu-konnaga ühiselt, tehtud spordipäev koos politsei ja tuletõrjute-ga, noorte enda jaanituli, volbripidu ja suvel isegi mõni väiksem laager.

Lisaks on Salutagusel noortel oma suvemaja, kus saab mängi-da lauamänge, teha erinevaid loovusega seotud tegevusi ja unis-tada uutest võimalustest, et noorte elu veel põnevamaks teha. Väiksematele külastajatele on mänguväljak, batuut, liivakast ja öuekõik, et lapsepõlv kestaks pikalt ja loovus areneks varakult.

Noortekeskuses saab igaüks avastada uusi huviseid, õppida mi-dagi kasulikku ja veeta aega toredas seltskonnas. Ootame kõiki huvilisi meiega liituma!

Katrin Ilau

Prillimäe noortetoa noorsootõtaja

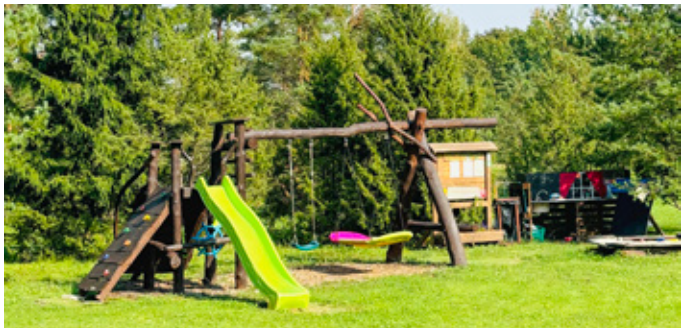
Noortega kinos. Fotod: Katrin Ilau

Noored kokandusringis

Salutaguse noortemaja

Kohila noortekeskus – koht, kus sünnivad ideed ja teostuvad unistused

Kohila noortekeskuses ei veedeta lihtsalt aega – siin luuakse midagi enamat. Meie juures saavad noored katsetada, avastada ja olla just sellised, nagu nad päriselt on. Meie eesmärk on pakkuda keskkonda, kus igaüks tunneb end märgatuna ja väärtuslikuna.

Iga päev toimub midagi, mis aitab avarda-da silmaringi, õpetab eluks vajalikke oskusi või toob lihtsalt hea tuju. Korraldame erine-vaid mängu, arutelusid, töötubasid, loomin-gulisi väljakutseid ja ka sportlikke turniire. Noored saavad kaasa lüüa kokkamistes, lau-a mängudes, teadmiste proovilepanekutes ja põnevates katsetes. Oleme loonud võimalusi, kus nad saavad ise ideid pakkuda, tegevusi

juhtida ja üritusi korraldada – just see annab kogemusele väärtuse.

Eriti meeldejääv oli viie mängu turniir, kus võisteldi Jenga ehitamises, pinksilahingutes, lauatenise matšides, Wildesti lauamängus ja käesurumises. Viimast aitasid läbi viia Kohila Arm Wrestling klubi liikmed ning auhinnad tõi lauale Wampiiraja Drift Team. Need hetked ühendavad, kasvatavad mees-konnavaimu ja jäävad kauaks meelde.

Me ei tee kõike niisama – iga tegevuse taga on põhjus. Soovime, et noored õpiksid, kas-vaksid ja saaksid uusi kogemusi läbi tegutse-mise. Seepärast kasutame julgelt ka Teeviida teemakuusid, et tuua keskkusesse mõtteainet

ja uusi vaatenurki – olgu fookuses suhted, tu-levik, vaimne tervis või eneseareng. Kõik see toimub noortepärasel ja praktilisel moel, läbi mängu ja kogemuse.

Meie juures saavad noored harjutada suht-lemist, otsuste tegemist ja iseseisvust. Nad saavad tuge, kui vaja, ja vabadust, kui nad on selleks valmis. Igaüks võib olla loov, aktiivne või lihtsalt kohal – just nii, nagu talle sobib.

Kõik see aitab märkamatult ent kindlalt kasvada.

Meie tegemisi saab jälgida Instagramis ja Facebookis ning loomulikult meie maja kü-lastades.

Unicorn Squad - tehnoloogi-seiklused ainult tüdrukutele

Veebruaris alustas Hageri Avatud Noorte-keskuses tüdrukutele mõeldud tehnoloogiaring HK Unicorn Squad. Tüdrukutele mõeldud tehnoloogiaringis käib koos um-bes kümme tüdrukut, kellega koos lahenda-takse põnevaid ja praktilisi ülesandeid.

HK Unicorn Squad on liikumine, mis pa-kub huviharidusena tehnoloogiaõpet ainult tüdrukutele. Selle eesmärgiks on kasvatada 8–14-aastaste tüdrukute seas praktiliste ja põnevate ülesannete abil huvi tehnika, ro-bootika ja loodusteaduste vastu.

Kui tüdrukud saavad tehnoloogiat avas-tada ainult tüdrukutest koosnevates gruppi-des, siis on nad palju avatumad, katsetavad heal meelel ning tunnevad end mugavamalt. Võttes ära hirmu tehnoloogia ees, kasvata-me nende enesekindlust ning suurenenud huvi tehnoloogia vastu annab neile võrdse-mad võimalused hilisemal tööjooturul.

Tunnid on üles ehitatud nii, et igas tun-nis on üks praktilise suunitlusega ja teine lõbusama suunitlusega ülesanne, samuti käsitletakse tunnis lühidalt vastavat teemat puudutavast teooriat.

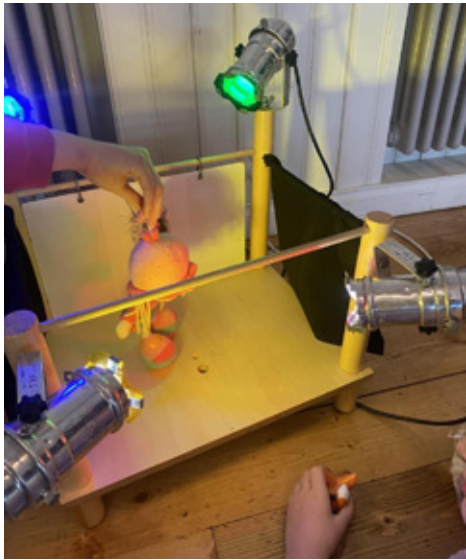
Tüdrukud ise on kirjeldanud HK Unicorn Squadi järgnevalt:

Perla: Mulle väga meeldib käia Unicorn Squadis, sest me teeme põnevaid ülesan-deid. Minu lemmik oli multika tegemine, sest sain ise multikale tausta teha, tegelased teha ja ise filmida. Kõige raskem oli LED-ri-badega kriipsujuku tegemine, sest pidime LED-ribad tina ja ühe masinaga ühendama akude külge. Mulle väga meeldis ka see, kui tegime ise toas lõket.

Karolina: Mulle meeldib, sest seal on ainult tüdrukud ja me teeme selliseid üles-andeid, mida polnud varem teinud. Kõige lemmikum oli multika tegemine.

Anuli: Mulle meeldib tehnoloogiaringis käia, sest seal on ägedad tegevused. Minu lemmik oli muusika tegemine ja grafiti te-gemine. Õpetaja on ka tore.

Mirt: Ma käin tehnoloogiaringis, sest see on ainult tüdrukutele ja me saame koos teha nii palju ägedaid asju. Minu kõige lem-mikum oli see tund, kus saime vaadata, kui-das heli liigub. Me ühendasime võimendi telefoniga ja panime võimendi peale kile ja

Autor: Kerli Toomi

värvi, siis keerasime heli põhja ja kõik värv lendas. Tore on ühiselt koos teha põnevaid ülesandeid ja kõik tüdrukud on ka toredad.

Kiira: Minu lemmik tund oli see, kui ehi-tasime ise lava ja panime lavale valgustuse. See oli jube lahe. Õppisin ise lambipirni valgustuse sisse panema.

Kerli Toomi

Hageri Avatud Noortekeskuse noorsootõtaja

Oskan, tean, suudan – elulised oskused otse tegijatelt

Mis tunne on päästa kellegi elu? Kuidas möödub päev inimesel, kes tormab leeki-desse või tõuseb helikopteriga taevasse, kui häda kutsus? Millised ohud varitsevad seal, kus neid esmapilgul polegi näha – näiteks internetis? Oktoobrist veebruarini said Kohila noored neile küsimustele vastuseid sarjas “Oskan, tean, suudan”, mis muu-tis noortekeskuse tavapärasest elavamaks, praktilisemaks ja mõtestatumaks paigaks.

Igal kuul astusid keskkusesse eri valdkon-dade spetsialistid, kes jagasid oma teadmi-si, kogemusi ja elulisi lugusid. Küläs käisid kiirabitõtaja, kaks politseinikku ja kaks päästjat (üks Politsei- ja Piirivalveameti len-nusalga meeskonnast) ning veebikonstaabel. Need polnud ainult ametikirjeldused või slaidiesitlused, vaid päris inimesed oma varustuse, oskuste ja lugudega. Iga kohtu-mine pakkus noortele võimaluse kuulata, küsida, kaasa mõelda ja ise proovida.

Kohtumine kiirabitõtajaga viis mõt- ted hetkedele, kus abi peab tulema kiiresti ja täpselt. Räägiti, kuidas hinnata inimese seisundit, millal ja kuidas alustada elusta-mist ning mida teha, kui keegi minestab või satub õnnetusse. Lisaks räägiti ka sel-lest, kuidas rahulikuks jääda ja teistele toeks olla olukorras, kus võib tekkida paanikaoh. Noored said kätt proovida elustamisnuku peal ning kogesid omal nahal, kui füüsiline

Foto: Ivika Veelma

ja keskendumist nõudev võib olla üksainus minut esmaabi andmist.

Politseinikud viisid mõtted laiematele teemadele. Turvalisus ei tähenda ainult sea-duste järgimist, vaid ka oskust olukordi hin-nata, vastutust võtta ja märgata enda ümber toimuvaid asju. Räägiti noorte õigustest ja kohustustest, aga ka sellest, kuidas tulla toime keeruliste sotsiaalsete olukordadega ning millal tasub abi otsida. Mõned lood

puudutasid just neid hetki, kus üks julge ot-sus või teadlik sekkumine on ära hoidnud suurema kahju. Samuti sai selgemaks, et po-litseitöö pole ainult korrale kutsumine – see on ka ennetus, usalduse loomine ja oskus suhelda igas olukorras.

Päästeameti töötaja rääkis tuleohutusest, aga hoopis vahetumal ja elulisemal moel, kui tavapärased kohtutused. Juttu tuli sellest, kuidas väikesed harjumused, nagu mobiili-laadija vooluvõrgust eemaldamine või õige suitsuanduri paigaldus, võivad ära hoida suuremad tragöödiad. Noortele tutvustati tulekustuti kasutamist, räägiti leegist sel-le leviku kiirusest ja näidati, kuidas kiire tegutsemine võib päästa elu või kodu. Ka talvised jääl käimised ning nendega kaasne-vad ohud sai selgeks õpitud.

Eriliseks osutus kohtumine päästjaga, kes tegutseb hoopis lennusalga koosseisus. Kuigi helikopterit noortekeskuse õuele ei saanud, oli elamust küllaga. Videoid, fo-tosid ja tõestisündinud lugusid kuulates sai selgeks, kui nõudlik ja samas eluliselt vaja-lik on päästetöö ohust. Olgu tegemist me-rel hätta jäänud paadiga, kadunud matkaja otsinguga metsas või raskesti ligipääsetava avariikohaga – iga ülesanne nõuab kindlat kätt, koostööd ja kiiret mõtlemist. Noored said aimu, et iga ülesande taga on pingeline ettevalmistus ja tugev meeskonnatöö.

Veebikonstaabel tõi tähelepanu tänapäevasele maailmale, kus suur osa suhtlusest toimub ekraanide taga. Räägiti digiohtudest, mis võivad alata süütust sõnumist, kuid lõppeda tõsise stressi või kuritarvitusega. Juttu tuli võltsprofiilidest, digijälje tähendusest, küberkiusamisest ja sellest, miks ei tasu jagada isiklikku infot isegi siis, kui vastaspool tundub usaldusväärne. Kohutamine pani noori arutlema ja jagama ka enda kogemusi, mis tõi vestlusesse palju aust ja vahetut sidet.

Kõik töötoad olid üles ehitatud nii, et noored ei jäänud pelgalt kuulajateks. Nad said ise harjutada, küsimusi küsida ja mõtteid jagada. Õhkkond oli toetav, avatud ja julgustav – täpselt selline, mis aitab kaasa nii oskuste kinnistumisele kui ka eneseusalduse kasvule. “Oskan, tean, suudan” ei olnud pelgalt sarja nimi, vaid ka mõttelaad, mis iga kohutumise järel jäi noorte pähe kõlama. Just läbi praktilise kogemuse ja vahetu suhtluse tekkis arusaam, et igas noores peitub potent-

siaal olla valmis, märgata, sekkuda ja aidata. Mõne jaoks oli see võimalus näha tulevikus iseenast mundris. Teise jaoks lihtsalt teadmine, et ta suudab midagi teha, kui olukord seda nõuab. Sellised kohtumised ei jää noortekeskuse seinte vahele. Need liiguvad edasi vestlustesse sõpradega või hoopis tulevase elukutse valikusse. Just nii kujunebki tugevam ja teadlikum kogukond – teadmise kaudu, et igaüks võib olla muutuste algus.

Õnneks on vaja õppida!

Käes on kevad ja paljud noored valmistuvad eksamiteks. Noorsootöötajana tean, et sel ajal on noored ärevamad ja vajavad igal hetkel kinnitust ja toetust, et kõik nende ettevõtmised õnnestuvad. Ma ei oleks iialgi arvanud, et saan olla selles rollis koos noortega ja jagada oma eksamite ärevust. Minu ärevus sai alguse juba aastal 2022, kui otsustasin alustada jälle kooliteed Tallinna Vanalinna Täiskasvanute Gümnaasiumis. See teekond oli alguses ikka nii keeruline, et esimese õppeaasta lõpuks soovisin loobuda. Õnneks oli minu kõrval perekond ja palju inimesi, kes igal raskemal hetkel mind toetasid ja julgustasid. Noortekeskuses olid sellel teekonnal minuga kaasas kõik minu noored ja kolleegid. Koolis käies sain aru, et veidi ärevust aitab mul ennast kokku võtta ja anda endast parim. Ärevus on edasiviiv jõud, mis on igas inimeses olemas. [Peaasi.ee](#) lehel on ärevuse kohta üks hea väljend – põgene ja/või võitle. Valisin võitluse ja see on olnud minu elu üks parimaid võitluseid. Oleks mulle keegi kunagi öelnud, et ma pean ärevust tundeks, mis mind lõpuks teeb õnnelikuks, siis ma oleks lihtsalt naernud selle üle. Täna olen juba teinud ühe eksami ja kolm on veel ees. Jagan teile, kuidas mina eksamiteks valmistun. Mul on olnud kolm kindlat tegevust ja need on mind aidanud kolmel aastal alati, kui ees on ootamas kontrolltööd, ent neidsamu tegevusi jätkan

Katrin TVTG direktor Robert Ossipoviga. Foto: Ellen Ruudi

ka eksamiks valmistudes. Esmalt on oluline osata enda päevakava nii planeerida, et aega oleks puhata. Puhkus ei ole nutiseadmes istumine. Puhkuseks olen valinud õues jalutamise, hobidega tegelemise ja piisava uneaja. Puhkamiseks on palju erinevaid võimalusi ja iga inimene teab kindlasti, mis on just temale sobiv. Teisena toon esile korralikku toitumise. Kevadel, kui organism talvest väsinud, tasub toidulauda rikastada energiast pakatavate toitudega. Kuivatatud puuviljad ja marjad ning pähklid on energiarikkad, neis on lisaks häid vitamiine ja mineraalaineid.

Toidulaud on väärtus, kui seal on õiged valikud! Kolmandaks on see ehk uskumatu, aga koolis on hea õppida, kui seada oma eesmäärke nädala kaupa. Näiteks kooli alustades loeti ette kõik kursused, mis tuleb sooritada ning lisaks veel valikained – seda oli lihtsalt nii palju, et ma sattusin kohe paanikasse, et kus see aeg leida nii, et see kõik veel hästi ära teha. “Rahu, ainult rahu!” ütles Karlsson ja lendas edasi. Mina olen lennanud edasi oma teekonnal nii, et 5. novembril 2024. aastal tunnustati Tallinna Raekojas täiskasvanud õppija nädala (TÕN) raames elukestva õppe tublimaid. Oli au olla üks nendest tublidest õppijatest ja saada tunnustatud! See tunnustus andis julguse minna veel edasi ja leida võimalusi õppimiseks. Sellest kirjutan kunagi tulevikus. Märksõnad enne eksamit on puhkus, toitumine ja valmistu üheks eksamiks korraga! Lõpetuseks lisan, et iga eksimus on võimalus õppida uuesti ja teha paremaid otsuseid, mis just sinule endale loovad teadmise, et nüüd olen õnnelik. Õnneks on vaja õppida!!! Soovin kõigile lõpetajatele meeldivat eksamiärevust!

Katrin Ilau
Prillimäe noortetoa noorsootöötaja

Eesti noorsootöötajad tutvusid Ateenas migratsiooneemalise noorsootöoga

Novembri lõpus külastasid 12 Eesti noorsootöötajat Kreekat, et õppida ja jagada kogemusi migratsiooneemalises noorsootöös. Õppereis viis osalejad Ateenasse, kus kohtuti kohalike noortekeskuste ja rahvusvaheliste kolleegidega. Kreeka, olles geograafiliselt üks esimesi sihtriike Lähis-Idast saabuvatele pagulastele ja immigrantidele, pakub unikaalset vaadet noorsootööl rändetaustaga noortega. Õppereisi eesmärk oli tutvuda erinevate keskuste tööga ning jagada kogemusi Ungari ja Kreeka kolleegidega. Esimesel päeval toimus seminar, kus Eesti ja Ungari esindajad tutvustasid oma noorsootöö praktikaid. Seminarist selgus, et Eesti süsteem on hästi toimiv tänu riiklikule rahastusele ja kõrgharidusvõimalustele noorsootöö valdkonnas. Ungaris seevastu on noorsootöö tihti projektipõhine ning seotud peamiselt spordi ja vaba aja tegevustega. Külastatud keskuste seas oli Velos Noored, mis pakub tuge immigrantidest noortele täiskasvanutele. Keskus asub tagasihoidlikus kortermajas, ent pakub professionaalset tuge ning turvalist keskkonda. Keskuse loomise algatas endine immigrant ja see tegutseb peamiselt projektide ja annetuste toel. Laste Õiguste Koostöökeskus meenutab enim Eesti noortekeskusi, pakkudes noortele pärast koolipäeva mitmekesiseid tegevusi. Keskus annab välja ajalehte Migratory Birds, kus ilmub artikleid kreeka, inglise ja arabia keeles. Ajaleht annab hääle noortele ja käsitleb aktuaalseid teemasid nende vaatenurgast. Elix Noorte Projekt keskendub noorte lõimumisele läbi keeleõppe ja loovtegevuste. Kunst, muusika ja käsitöö aitavad luua turvalise eneseväljenduse ruumi. Keskust toetavad UNICEF, Erasmus programme ning annetajad. Tõeliselt rahulikku atmosfääri pakkus raamatukoguna toimiv keskus Me Vajame Raamatuid, kus on kirjandus rohkem kui 50 keeles. Eestlased avasid seal ka Eesti osakonna oma kaasatoodud raamatutega. Boheemlaslik ruum koos kõrgete lagede, aianurga ja mugavate istumiskohtadega pakub pelgupaika nii noortele kui vanematele. Laeva Kunsti Keskus oli üks inspireerivamaid kohti. Keskuse rajaja jagas oma lugu pagulasena, kes alustas Lesbosel saarelt ja rajas nüüdse loomekeskuse, kus toimub teatri-, kunsti- ja muusikategevus. Keskus annab võimaluse väljendada end läbi loomingulise töö ja tuua inimeste ellu lootust. Kohtuti ka Vabaliikumise algatajatega – nende töö toimub peamiselt otse tänaval. Bussis paiknev skate-varustusega meeskond suhtleb rändetaustaga noortega paindlikult, lähtudes vajadusest ja ilmast. Püsivat keskust neil polegi, sest nad liiguvad sinna, kus noored parasjagu on. Lisaks tööalastele kohtumistele said osalejad tutvuda ka Kreeka kultuuriga – külastati Akropolisit ja muuseumi ning nauditi kohalikke toite. Ateenast jäi meelde ka linnarahva suur kassilembus – tänavakassid olid hoolitsetud ja kogukondlikult armastatud. Õppereis tõi selgelt esile, et noorsootöö võib olla tugeva sotsiaalse mõjuga, eriti noorte lõimimisel uude ühiskonda. Eesti noorsootöötajad naasid Eestisse uute ideede ja inspireerivate kogemustega.

Kristi Preimann
Hageri Avatud Noortekeskuse noorsootöötaja

Fotod: Loore Lehemets

Magusast inspireeritud mood

27. märtsil muutus Kohila gümnaasiumi aula tõeliseks maiustuste imedemaaks, kui toimus selle kevade üks oodatuid üritusi – moeshow „Magusamaailm“. Värviküllane ja loominguline õhtu tõi kokku nii noored moeloojad kui ka arvuka publiku, kes said nautida fantaasiarikast moekunsti ja maiustustest inspireeritud kollektsioone. Moeshow kandis sel aastal suupäraselt ahvatlevat teemat – „Magusamaailm“. Inspiratsiooni saadi šokolaadist, kommikarpidest, küpsistest ja teistest maiustustest, mida kajastasid lavale jõudnud rõivad. Moeloojad kasutasid julgelt värve, mustreid ja materjale, et luua kostüüme, mis tekitasid tunde, justkui oleks astunud muinasjutulisse

kommipoodi või šokolaadivabrikusse. Osalejad olid erinevatest vanuseastmetest ning laval sai näha kokku üle kümne unikaalse kollektsiooni. Iga esitlusega kaasnes muusika ja lavaline koreograafia, mis aitas rõhutada iga esineja isikupära. Õhtu juhtisid vaimukad õhtujuhid, kes hoidsid publiku meeleolu üleval ka vaheosade ajal. Moeshow sai alguse üllatusesineja Sandra Uustalu etteastega. Žürii otsustamise ajal esines laval kooli õpilane Teele Tuul koos klaverisaatja, õpetaja Aime Mäesaluga. Žürii koosseisus olid kooli õpetajad ja vilistlased. Tänu neile said erinevad esinejad huvitavaid auhindu. Kategooriaid oli palju:

žürii lemmik, kõige kaasahaaravam, parimad kostüümid ja palju muud. Žüriis oli Annabel Vinnal, Mirell Vinnal, Edith Maasik, Mihkel Juhkam ja Aet Jõgisoo. „Magusamaailm“ oli rohkem kui lihtsalt moeshow – see oli noorte loovuse, julguse ja fantaasia tähistamine. Sellised sündmused näitavad, kui palju on meie koolis andekaid noori, kelle ideed väärivad lavavalgust ja tunnustust. Jääme põnevusega ootama, mida toob järgmisel aastal Kohila gümnaasiumi moelava. Suur aitäh Kohila gümnaasiumi õpilasesindusele toreda ürituse korraldamise eest.

Karolin Ventsel

Foto: Instytut Innowacji

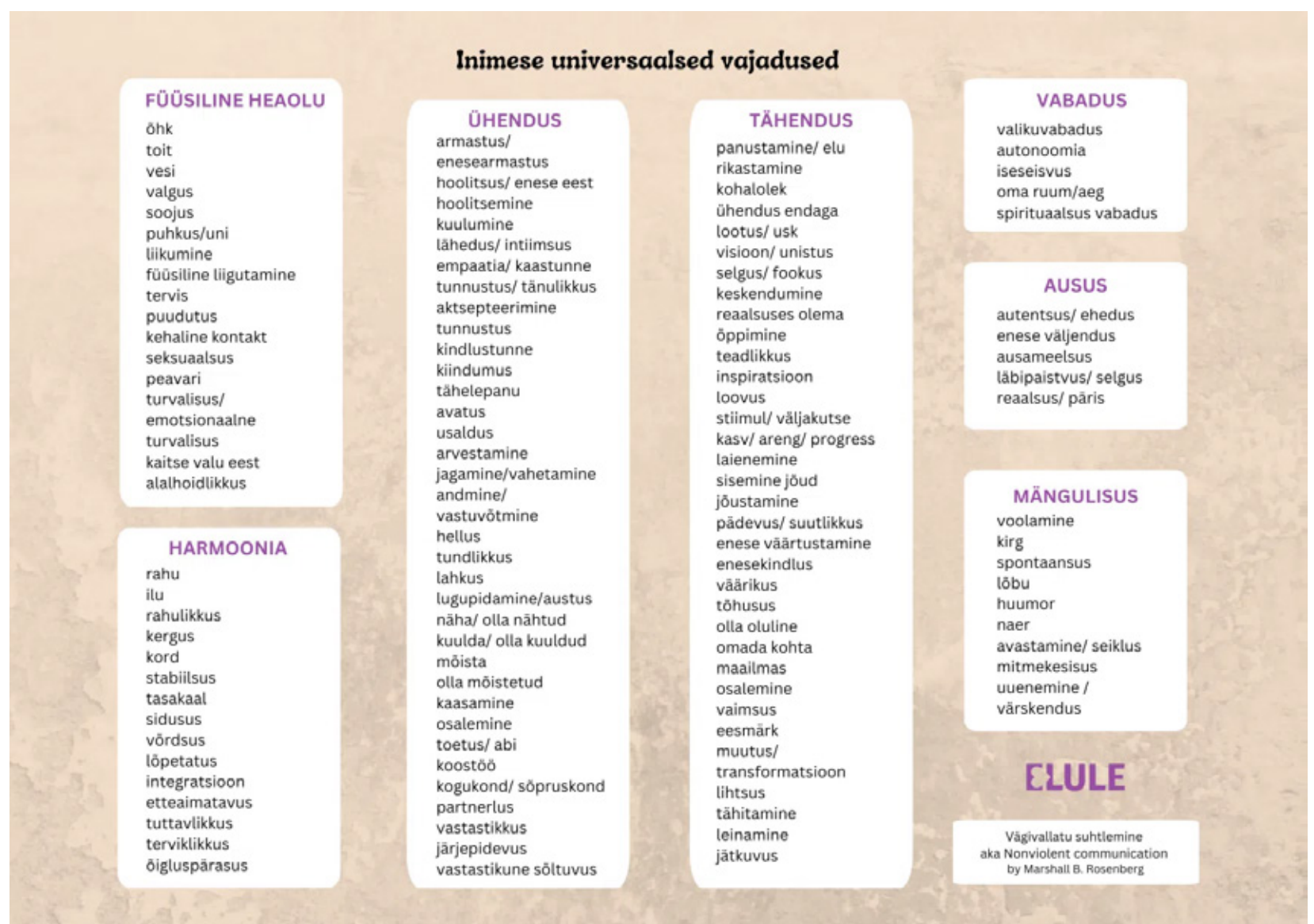
Kuidas teineteist paremini mõista

Aastal 2023 käisime koos Poolas õppimas esimest korda *nonviolent communicationi* ehk rahumeelse suhtlemise meetodikat, mille loojaks oli Ameerika psühholoog Marshall Rosenberg. Kuigi otsetõlkes tähendab *nonviolent communication* vägivallatut suhtlemist, siis sõnapaar rahumeelne suhtlemine annab paremini edasi mõtte, mida selle meetodikaga tahetakse ellu viia. Meetodi eesmärk on aidata inimestel üksteisest paremini aru saada, lahendada konflikte ilma süüdistuseta ja õppida enda soove ja vajadusi väljendama.

Eelmisest koolitusest 2025. aasta jaanuarini rakendasime saadud teadmisi oma igapäevastöös ja oli meil võimalus 26. jaanuarist 1. veebruarini minna uuesti Poola jätkukoolitusele. Koolituse nimi oli "CommuniCARE+" ja koolitust korraldas Kohila Avatud Noortekeskuse Poola koostööpartner Instytut Innowacji. Tegu oli rahvusvahelise koolitusega, töökeeleks oli inglise keel ja rahumeelse suhtlemise meetodikat õppisime koos teiste noortega töötavate inimestega, kes olid Jordaaniast, Albaaniast, Valgevenest, Montenegrost, Hispaaniast, Tšehhist, Poolast, Rumeeniast, Lätist, Itaaliast ja Moldovast. Kokku koolitas end 24 inimest.

Väga põnev oli võrrelda teiste koolitujatega kultuuriruumidest tulenevat suhtlemiserinevusi. Tõdesime, et eestlastena on meil üldjuhul raske oma emotsioone nimetada ja neid ka väljendada, aga selleks, et me tunneksime end suhetes turvalisemalt ja rahulolevamana, siis on vaja seda õppida tegema. Rahumeelse suhtlemise meetodika põhineb baasvajaduste ja emotsioonide äratundmisel ning kuidas neid väljendada ja leida lahendusi, kuidas iseenda eest ka hoolitseda.

Võtsime Poolast kaasa uusi teadmisi ja tegime noortele mängulise töötoa, et edasi anda neid oskusi, mis meil igapäevaelus vaja läheb. Noored oskasid päris hästi ära tunda erinevate kirjelduste järgi emotsioone ja vajadusi. Arutlesime sõnade tähenduste üle ja saime veelkord

kinnitust, kui oluline antud teema on.

Eestis on kaks sertifitseeritud koolitajat, kes antud teemal koolitavad ning üheks neist on Anneli Pille, kes oma kodulehel on välja toonud inimeste universaalsed vajadused. Need kehtivad meile kõigile hoolimata sellest, millises riigis sündinud oleme või millises kultuuri-ruumis kasvanud oleme. Noortele tegevusi planeerides võtame kindlasti arvesse, et tegevused täidaksid nende vajadusi, mis aitavad neil kasutada rahulolevaks täiskasvanuks. Millised vajadused on täna teil täidetud ja millised vajavad

veel tähelepanu?

<https://elule.ee/vajaduste-nimekiri/>

Karina Baumverk
Kohila valla noorsootööjuht
Tessi Ilustrumm
noorte heaolu spetsialist

Noortekeskused suvehoojal

6. juuni
Noortekeskused lähevad suvepuhkusele!

1. sept
Avame noortekeskused!

Noorsootöötajad on kollektiivpuhkusel 23.06-01.08.2025

Jälgi noortekeskuste sotsiaalmeedia kanaleid!

ERASMUS+ NOORTEVAHETUS

IN MEDIA WE TRUST?

6-13. juuli Tšehhis

Otsime 4 noort vanuses 18-30.

INFOPAKK:

KANDIDEERI:

Kandideerida saab kuni 15.05.

Hageris on tulemas Eesti suurima suguseltsi kokkutulek

Tänavu on laulu- ja tantsupeo aasta. On imeline, kuidas tänavuse laulu- ja tantsupeo teema "ISEOMA" meiega haakub. Meie olemegi see Mesila suguselts, arvatavasti Eesti suurim, kes päriselt kokku saab.

Meie lugu algas suguseltsi varasemast teadaolevast kodupaigast – Rabiveres asunud Sorsa talust. Kuna Peeter I pidas Põhjasõja ajal vajalikuks kirikuid põletada, pole varasemad allikad säilinud. Seega võib Mesila suguseltsi kaugeimaks esiisaks lugeda Polli Hanso Jaani. Tema keskmine poeg ehk Sorsa Tõnnise ja Jacki vend Mart on meie otsene lihast ja luust esivanem. 1712. aastal on tehtud Hageri kiriku leeriraamatusse esimene Marti puudutav sissekanne: „Mart, õnsa Polli Jaini Sohn aus Rappiferschen Gebiet“ (õndsas Polli Jaani poeg Rabivere külast) on sel aastal leiris käinud.

Koos pärisorjuse kaotamisega hakati eestlastele perekonnanimesid panema. Polli Jaani kolme poja järeltulijad said või võtsid järgmised perenimed. Tõnnise (Tõnnise) järglased: Lomba, Sohne, Klooren, Eichelmann, Reispass ja Marlei. Mardi järglased: Napthal, Metsik, Napp, Tomingas, Mühlmann, Mesila, Tau, Salpeter, Remming ja Rahaküll. Jacki (Jaagu) järglased: Jaup, Aalberg, Mesilane ja Murjan.

Mesila sugupuu pani kokku ajaloohuviline Olev Streff (1940–2015), kes hakkas 80ndatel otsima kontakti Mesila-nimeliste sugulastega. Olev koos Rein ja Tiit Mesilaga on suguseltsi kokkutuleku idee autorid ja algused elluvijad. Urmas Kalvik kirjeldab suguvõsa uurimise juurde jõudmist: „Kui Olev korraldas 2010. aasta kokkutuleku raames arhiivis huvilistele õppepäeva, siis hakkasin otsima oma vanaisa isa poolseid esivanemaid. Osalesin esimest korda kokkutuleku korraldamises 2010. aastal kaardistaja/sildistaja rollis. 2015. aastal leidsin end olukorras, kus pidin sugupuu haldamise üle võtma. Avastasin, et 2010. aasta kokkutulekul osalenute seas leidsin inimesi, kes ei tundunud kuidagi olevat Tõnnoma Ado järeltulijatega seotud. Seega oli vaja hakata arhiivides ja Geni.com-is uurima. Selgus, et Streff oli läinud oma uuringutes mitu

põlve tagasi ja kokkutulekul osalejate seas olid ka Ado onude ja vanaonude järeltulijad. Nüüd ei jäänud muud üle, kui võtta ette vanim esiisa Polli Jaan ja hakata kõiki tema järglaseid otsima. Nii jõudsingi tänase sugupuuni ehk ligi 11,5 tuhande tuvastatud sugulaseni.“

Esimesest kokkutulekust Lümändus möödub tänavu 40 aastat. Sellele järgnes kaks aastat hiljem teine. Pärast pikemat vaheaega tulid kolm järgmist. 2010. aasta kokkutulek Audomal oli 500 osavõtjaga teadaolevalt Eesti suurim. Mesila suguvõsa liikmeid leiab kõikjal Eestis, kuid kõige rohkem Tallinnast ja lähialadest – Rapla, Kohila, Juuru, Saku ja Raasiku. Samuti piiri tagant Ameerikast Austraaliast.

Teeme päriselt oma väikese laulu- ja tantsupeo. Loomes laulukoori, millest on oodatud osa võtma ka need, kes laulda ei oska. Repertuaari valisime kümme ilusat laulu, ei puudu ka rahvatants. Lisaks toimub muud põnevat.

Täpsem info ja registreerimine www.mesila.ee. Ära unusta T-särki tellimast, mis on inspireeritud 1985. aasta kokkutuleku särkidest.

Mesila suguseltsi liige, kes sa elad Kohila vallas! Kutsume Sind ja Su peret kokkutulekule 19. juulil Hageri külaplatsil. Päev algab kell 11 mälestushetkega Hageri kirikus. Meeleolu-

muusikat teeb puhkpilliorkester „Saku“. Anna oma panus ja tule kohale!

Kokkutuleku korraldustoimkond

Kava

- Kell 12.00 pidulik sissejuhatus kooli puhkpilliorkestri saatel.
- Kell 12.00 Eesti Keraamikute Liidu näituse avamine, potilaat ahju ümber.
- Kangatoas vaipade näitusmüük.
- Kohila õmblusklassi 2024.–2025. a tööde väljapanek seminariruumis.
- Pannkoogid skautidelt Jõhisoo õuel.
- Kell 14–15 kontsert Jõhisoo saalis "Nägin taevast langemas tahti" Rootsi kuniganna Kristiina õukonna muusikast. Esineb barokkansambel IaBande: Helis Naeris (metasopran), Melissa Jõesaar-Koel, Triin Veissmann (barokkviiul), Tõnu Jõesaar (viola da gamba) ja Kristiina Are (klavessiin). Piletid Fientast ja kohapeal 15/10 eurot (10 euri sooduspilet: lapsed, pensionärid, õpetajad).

Hageri muuseum kutsub
15.05.2025
kell 17.30

**Tassikesele teele koos
Leelo Tunlaga**

Räägime kirjutamisest,
raamatutest ja elust.....

Peale vestlusõhtut on võimalus vaadata ka dokumentaalfilmi
"Ükskord me naerame niikuinii" ja sama filmi 16.05 kell 19.00 Hageri
rahvamajas

Sissepääs
muuseumi
piletiga

Anna oma tulekust teada telefonil 5230170 või Hageri muuseumi fb lehel,
sest osalejate arv on piiratud

Jõhisool, Kohilas pühapäeval, 25. mail 12.00–15.00

Kohila Kunstide Kool

Sada aastat karikaturist Roman Ohlau sünnist

Selle aasta maikuus oleks saanud karika- turist Roman Ohlau saja aastaseks ja see annab põhjuse meenutada tema elu- ja loometeed. Tema kohta on öeldud, et ta oli mõnusalt rahvalik, inimlikke nõrkusi maalähedase huumoriga tõganud kari- katurist.

Roman Ohlau sündis 23.05.1925 Harjumaal, Hageri kihelkonnas, Ko- hila vallas, riigirendi talus, Saunakülas (Urgel), mille suurus oli paarküm- mend tiinu. Tähtsates dokumentides on tema sünnikuupäevaks pandud 30.05 ja selles olevat süüdi Hageri praost K. Thompson, kes märkis sünnitunnistu- sele numbritega kakskümmend ja sõna- dega kolmkümmend. Vend Arnold, kes sellel järgi käis, ei vaadanud ja hiljem enam keegi asja klaarima ei läinud.

Romani isa Johannes oli sündinud 13.11.1883 Kohila vallas ja ema Leena (neiuna Pootsmann) 13.02.1885. Kernu vallas, kelle vanemad olid mõisa moo- nakad ja olid rändamisega jõudnud Ko- hila valda, Saunakülla. Romanil oli kuus venda ja üks õde ja tema oli peres kõige noorem.

Koolitee algas 1933. aastal Kohila kuueklassilises algkoolis, kodust viie kilomeetri kaugusel Tohisoo mõis- sas. Tema esimene õpetaja oli Kuulh- berg-Kullamäe, kelle esimesed sõnad (mis jäid talle eluks ajaks meelde) olid: „Teie lapsed olete selle ealised, kes või- vad näha tuhande vahetust.”

Hiljem läks Roman õppima teiste soo- vitusel Wismari tänaval asuvasse ameti- kooli sadulsepa ja pärast elektriikuks. 1943. aasta novembris mobiliseeriti ta saksa sõjaväkke ja saadeti laagrisse Poo- la, kus viibis kuni 1944. aasta veebruarini ja seejärel tuli Eestisse tagasi teenima

Virumaale Ontika mõisa „Nordi“ devii- si töökodadesse. Sügise saabudes hakati sealt kolima Saksamaale, kuid Romanil õnnestus Paide külje all plehku panna ja koju minna.

Kodus aitas ta teha sügistöid ja kui algas Punaarmee mobiliseerimine, läks ta koos vennaga Tallinnasse tööd otsima. Töökoht õnnestus Romanil küll leida, kuid haarangu käigus jäi ta vahele ja kui selgus, et ta oli olnud saksa sõja- väes, siis viidi Roman Soome Kontu- pohja sõjavangilaagrisse Punaarmees- t kõrvale hoidmise eest. Pärast sõja lõppu 1945. aastal hakati laagrit tühendam- ja tänu oma nõrkade kopsudele sai ta Ees- timaale tagasi ja suunati Seli sanatooriumisse. Kui ta lõpuks koju sai, oli tema isa surnud vähki ja kolm venda jäänud sõjakeerisesse.

1948. aastal Roman abiellus. Ta töö- tas Salutagusel karusloomakasvatuse sovhoosis ja läks hiljem tööle Kohila pa- berivabrikusse, kus töötas 15 aastat. Ta sai ka vabriku poolt ühetoalise korteri. 1966. aastal õnnestus tal teha korteriva- hetus ja naisega koliti Tallinnasse elama, kus ta töötas „Estoplasti” katsetehases üle 10 aasta.

Oma joonistamise kirge meenutab ta ise nii: „Nii palju kui ma ennast mäletan, olen ikka joonistanud. Kui mõni küla- inimene tuli, võtsin kohe pliiatsi ja pa- beri kätte. Koolis oli mul joonistamine kolm, kuid õpetaja sai aru ja ütles kohe, et joonistad sõpradele, neile panen nel- jad ja sulle karistuseks kolme. Kunsti- kooli minusugune maapoiss ei oleks saanud ja ega niisugust mõtet ka pähe ei tulnud, joonistasin oma lõbuks.”

1959. aastal kuulutas Noorte Hääl väl- ja karikatuurivõistluse, milles Roman

osales ja sai ergutuspreemia. Pärast seda hakati tema karikatuure avaldama ka Ohtulehes, Rahva Hääles ja Videvikus. Pikrisse jõudsid need 1960. aastal rub- riigis „Noorte autorite tööd“, aga ta ise oli siis juba 35-aastane.

Raadio kuulamine kuulus tema iga- päevase rutiini hulka, sest karikaturist pidi ikka eluga hästi kursis olema ja kõik tähtsa ja huvitava pani ta alati märkmi- kusse kirja, mis tal kogu aeg taskus oli. Romanni käe läbi on sündinud üle 3700

pilapildi ning oma kulu ja kirjadega pani ta kokku ka kogumiku „Kõdi-kõdi“, mis ilmus aastal 2000. Roman on läbi oma loometeed saanud väga palju tunnustusi erinevatelt karikatuurivõistlustelt.

Peale joonistamise tegeles ta ka oma pere- ja koduloo uurimisega, kunagise Saunaküla suitsud on tal kõik üles joo- nistatud ja kunagised pered kirja pan- dud. Ta oli ka väga suur loodusehuviline ja kalamees, seltskonnas mõnusa jutuga, viskas nalja ja ka võhivõõraste inimeste-

ga leidis alati mingi ühise teema millest rääkida.

Roman suri aastal 2011 ja on maetud Kohila kalmistule.

Artikkel on kokku pandud Hageri muuseumi arhiivimaterjalidele toetudes ja Reet Ohllau mälestuste põhjal.

Hageri muuseumi juhataja
Kadri Rütmann

Kas sinu maal kasvab ohtlik karuputk?

Võõr-karuputkede tõrje on Eestis edukalt tehtud enam kui 800 hektaril. Taimed on seal hävinud ja kolooniat enam ei ole. Siiski ei suuda ainult Kesk- konnaameti tõrjetööga kogu probleemi lahendada. Võtme- tähtsusega on maaomanike panus.

Jätakuvalt leidub võõr-karuputkede kasvualasid, mida tuleb jälgida ning taimede ilmumisel neid tõrjuda. Sa- muti avastatakse igal aastal uusi, kau- gemaid kasvukohti veekogude kal- daaladel, metsamaadel ja võsastikes. Ka sel aastal korraldab Keskkonnaa- met riiklikku karuputke tõrjet, kuid samal ajal teeb amet ettevalmistusi, et kolme aasta jooksul anda putke tõr- jumise juhtroll üle maaomanikele. Sel aastal saavad maaomanikud Kesk- konnaametilt teavituse registreeritud võõr-karuputke kasvukoha kohta.

Miks on maaomanike roll suurenemas?

Selleks, et võõrliikide tõrjumine oleks

edukas, peab lisaks riigi tegevusele suu- renema ka maaomanike huvi ja vastu- tus. Nii nagu maaomanik hoiab oma maad jäätmetest ja reostusest puhtana, peaks ta hoolitsema ka selle eest, et seal ei vohaks meie loodust ohustavad võõr- liigid.

Tahes-tahtmata lisandub aastatega probleemseid võõrliike juurde. Töö- maht, mis nendega võitlemiseks kulub, kasvab ja ükski ei jõua riiki seda võitlust pidada. Vaja on kõigi panust.

Miks on vaja karuputke tõrjuda?

Sosnovski ja hiid-karuputk on Eestis keelatud võõrliikide nimekirjas. Neid ei tohi kasvatada ega lasta levida. Mõlemad liigid võtavad edukalt üle looduslikud alad. Lisaks võib nende taimede mahl olla inimesele ohtlik, kuna võib koostoi- mes päikesega põhjustada nahakahjus- tusi (punetust, villi ja isegi haavandeid). Eriti tundlikud on taimemahlale lapsed. Võõr-karuputkede tõrjumine aitab hoi- da oma kodukoha ohutuna nii endale kui ka naabritele.

Millest alustada?

Kõigepealt tasub üle vaadata, kas kin-

nistul on registreeritud võõr-karuputke kasvukoht. Keskkonnaameti kodule- helt karuputke alajaotusest leiab kaardi, kuhu on kantud teadaolevad kasvuko- had, ning juhised, kuidas võõr-karu- putke ära tunda. Soovitav on seejärel kohapeal oma maa üle vaadata, sest võõr-karuputked võivad levida ka ootamatuses paikadesse nagu näiteks raiesmikud või metsateed.

Kuidas maaomanik saab panustada?

Tõrjetöö üleandmine maaomanikele toimub järk-järgult. Käesoleval aastal korraldab tõrjetöid Keskkonnaamet. Järgmisel aastal läheb maaomanikele üle nende kolooniate tõrje, mis on pea- aegu hävinud või mida on lihtsam tõrju- da. 2027. aastal lisanduvad maaomanike tõrjutavate alade hulka keskmise rasku- sastmega kolooniad ning 2028. aastast on kõigi kolooniate tõrje vastutus maa- omanikel.

Tõrjumine ei ole ohtlik, kui teha seda ajal, mil taimed on väikesed ning kaitsta oma nahka taimemahlaga kokkupuutu- mise eest.

Kõige tõhusam viis võõr-karuputkede

tõrjeks on taimede väljakaevamine ja hävitamine. Umbrohu tõrjevahenditega tõrjumisel on soovitatav kasutada spet- sialisti teenust. Kuidas võõr-karuputki ohutult tõrjuda või tõrjeteenust tellida, saab täpsemalt lugeda Keskkonnaameti kodulehelt karuputke alajaotusest.

Kuna üks taim võib toota kümneid tuhandeid seemneid, mis püsivad kaua mullas idanemisvõimelisena, sõltub tõrje edukus järjepidevusest. Ka siis, kui ühtegi taimet enam ei tärka, on vaja ko- loonial mitu aastat silma peal hoida.

Kuidas hoida ära karuputke sattumist oma maale?

- Kui kinnistu asub võõr-karuputkede leviku piirkonnas, hoiä oma maal eriti hoolsalt silm peal. Esimesi taimi märga- tes tõrju need kohe ära.
- Kui tellid oma maale mulda või taim- materjali, veendu eelnevalt, et päritolu- kohas ei ole võõr-karuputke kasvukoh- ta.
- Võõr-karuputke kasvukohas tegutse- des või töötades puhasta pärast saapad, tööriistad ja masinad, et vältida seemne- te edasilevikut.
- Kaeva taimi kevadel, kui nad on väi- kesed ja väldi taimemahlaga kokkupuut- det. Rahulikult õigel ajal tegutsedes on töö ohutu.

Tõrjumine ei ole ohtlik kui teha seda ajal mil taimed on väikesed. Foto: Keskkonnaamet

• Teavita ja tee koostööd – anna avasta- tud karuputke kasvukohast teada karu- putk@keskkonnaamet.ee.

Keskkonnaamet pakub tuge

Keskkonnaamet teavitab maaomanik- ke, kelle maal on registreeritud võõr-ka- ruputk, riigiportaali eesti.ee kaudu. Sel- leks, et oma @eesti.ee aadressile tulevad teated kindlasti kätte saada, soovitame kontrollida, kas see on suunatud oma igapäevasele isiklikule e-posti aadres- sile. Kirju näeb ka eraldi riigiportaali eesti.ee postkasti sisenedes. Infot ja juhi- seid võõr-karuputkede ohjamiseks leiab Keskkonnaameti kodulehelt, vajadusel aitavad nõuga spetsialistid.

Riik jätkab ka edaspidi tõrje korralda- mist riigimaal.

Eike Tammekänd

Keskkonnaameti loodushoiutööde büroo juhataja

Kohila kaugküttevõrk laieneb

SW Energia planeerib sellel aastal koostöös Kohila vallaga kaugkütte- võrgu laiendamise ehitust Lõuna tä- naval.

Lõuna tänaval kergliiklustee ehitus

ja kaugkütte laiendamine on planeeri- tud teostada samal aastal, et kaevetöö- dest tulenevad ebamugavused oleksid elanikele väiksemad ning ehituste ku- lud samuti. Kaugküttega liitub Lõuna

tänaval mõningad eramajad ja väik- sem kortermaja.

Lähitulevikus pakume võimalust lii- tuda kaugküttevõrguga Öhtu või Aia tä- nava piirkonnas. Lisaks hakkab planee- rimine käima Posti ja Tööstuse tänavate piirkondades, et sealsetele rekonstruee- ritavatele ahjuküttega kortermajadele

ning teistele soovijatele.

Kohila katlamaja hakkab töötama aastaringelt ja kaugküttega **on võima- lik soojendada ka tarbevett**. Võrreldes elektriboileriga võib veesoojenduse kulu langeda kuni 2,5 korda Kaugküte on taskukohane, turvaline ja keskkonna- sõbralik lahendus, mis tõstab kodu mu-

gavust, suurendab kinnisvara väärtust ja aitab küttekulusid paremini planeerida.

Võta meiega ühendust juba täna ja leiame koos just Teile sobiva lahendu- se! Konsultatsioon on tasuta!

Karin Andreson

karin.andreson@swenergia.ee
www.swenergia.ee

Klaaspakendite liigiti kogumine Kohila vallas

Kohila vallas on kasutusel avalikud klaaspakendite kogumise mahutid, kuid nende mahud ei kata alati kõigi inimeste vajadusi – nii mõnigi kord täituvad need üle ning jäätmete üleandmine tekkekohal on sageli lihtsam lahendus. Seetõttu pakume kõigile meie koostööpartneritele võimalust anda Eesti Keskkonnateenused ASile üle ka eraldi kogutud klaaspakendeid (maksumärkideta klaaspudelid ja purgid).

Pakume klaaspakendite liigiti äraveo teenust just seetõttu, et klaas on väga keskkonnasõbralik pakendimaterjal, mida saab vastupidiselt erinevatele plast- ja paberpakenditele, ümber töödelda peaaegu lõputu arv kordi. Seega on olmejäätmetest ja segapakendist eraldi sorteerimisel klaasi elutee väga pikk. Valides kaupluses toote, mis on pakendatud klaasi, ning suunates edaspidiselt sama pudeli või purgi liigiti kogutuna meile, on Teie panus keskkonna säästmisel väga suur. Kui aga klaas olmejäätmetesse või segapakendisse visata, lõpeb tema “elutee” koheselt Iru jäätmete põletustehases.

Eramutele ja paarismajadele pakume klaaspakendite tarbeks konteinereid mahuga 80 liitrit, tühjendussagedus võiks olla kas 4 või 8 nädala tagant. Kortermajadele mahuga 140, 240 või 370 liitrit, sõltuvalt korterite arvust, tühjendaksime 4 nädala tagant.

Vaid siis, kui ettepanek tundub Teile mõistlik ja võiks nõnda töösse minna, palun kirjutage: tallinn@keskkonnateenused.ee, millises mahus konteineri klaaspakendi tarbeks tööse võime tuua ja kas jääksite rentima või soovite konteinerit meilt osta (k.a. info konteineri mahu osas, kui ostate konteineri mujalt)!

Tühjendaksime klaaspakendeid tasuta teenusena. Konteinerite rendi- ja müügihinnad leiate manusest. Tooksime konteineri tasuta kuni 30.05.2025.

Parimate soovidega
Priit Rebane
Müügiesindaja
AS Eesti Keskkonnateenused
E-mail p.rebane@keskkonnateenused.ee
www.keskkonnateenused.ee

MTÜ Kati Tugikeskus toob fookusesse omastehoolajate heaolu

21. märtsil toimus MTÜ Kati Tugikeskuse eestvedamisel infoseminar, mille eesmärk oli tutvustada projekti “Omastehoolajate tugiprojekt” tegevusi ning pakkuda tuge ja teadmisi omastehoolajatele.

Seminar keskendus omastehooluse psühholoogilistele aspektidele ning pakkus praktilist teavet ja emotsionaalset tuge neile, kes igapäevaselt hoolitsevad oma lähedaste eest. Osalejatele andis põhjaliku ülevaate hooldaja rolli mõjust vaimsele ja füüsilisele tervisele psühholoog Merle Hillep, kes rääkis stressist, läbipõlemise ennetamisest ning toimetulekust keeruliste emotsioonidega nagu süütunne, ärevus ja kurnatus.

Seminaril rõhutati toetava suhtluse ja enesehoolduse tähtsust ning jagati praktilisi nõuandeid, kuidas iseennast hoida, olles samal ajal toeks oma lähedastele. Lisaks tutvustati kohaliku omavalitsuse pakutavaid toetusi ja teenuseid omastehoolajatele, sh kust ja kuidas abi taotleda ning millised on olemasolevad tugivõrgustikud ja koostöövõimalused teiste asutustega.

Tugigrupp aitab vähendada stressi ja ennetada läbipõlemist

Seminari üheks oluliseks tulemuseks oli omastehoolajate tugigrupi loomine, mille eesmärk on pakkuda emotsionaalset tuge ning vähendada hooldajate stressi ja läbipõlemise riski. **Tugigrupp alustab tegevust 28. aprillil kell 18.00** aadressil Vabaduse 1/1, ning kõik huvilised on oodatud liituma.

Nõustamine ja tegevusteraapia

Tugiprojekti raames pakutakse ka individuaalset ja grupipõhist nõustamist, mida viivad läbi tegevusteraapeut ja psühholoog. Need teenused aitavad hooldajatel paremini toime tulla igapäevaste väljakutsetega, leida lahendusi keerulistes olukordades ning tunda, et nad ei ole oma muredega üksik.

Tegevusterapeudi teenus:

- Teenust osutatakse inimese kodus
- Igapäevaelu oskuste taastamine
- Keskkonna kohandamine (turvalisus, abivahendid)
- Emotsionaalne ja vaimne tugi
- Hooldusstrateegiate õpetamine
- Füüsilise aktiivsuse kavandamine

Need teenused loovad paremad eeldused nii hooldajate kui ka hooldatavate iseseisvaks ja turvaliseks toimetulekuks.

Võta ühendust ja saa tuge!

Kui tunned, et vajad tuge, nõustamist või soovid liituda tugigrupiga, võta ühendust MTÜ Kati Tugikeskusega telefonil 5622 2274. Abi on olemas – ära jää oma murega üksik.

See on lihtne- vaata mis taimi sinu aias või kodus üle on ja tule neid vahetama!

ROHEVAHETUS
REEDEL 16.MAI
Kohilas Vabaduse 3
Arleenikese lillepoe kõrval

KELL 16-18 **VÕI KUNIKS KAUPA JÄTKUB**

Võta kaasa ka aiandusega seotud raamatuid, keraamilisi või savist taimepotte, sest keegi võib neid vajada.

Korraldab Kohila Naiste Selts

23.juuni Sissepääs 18.00 **tasuta**

Loone linnusel

JAANITULI
Väikeste Lõõtspillide Ühing

Pidu juhib **LEINO EINER**

VLÜ alustab 20.00 lõke süttib 21.00

Männiste perebänd

toiduala, lasteala, üllatused

HAGERI HARRASTUSTEATER

KUI TE HAGERI KALMISTUST MÖÖDA SÕIDATE...

Kohaliku pärimuse põhjal kirjutas ja lavastas TIINA KEPS

Hageri Rahvamaja
Kohila tee 18, Hageri, Kohila vald, Raplamaa

02. Juuni 2025 kl 19.00

TASUTA
(Tasu vaba soovi alusel)

Laval: Tiina Keps, Riina Lehtsalu, Kristi Preimann, Kadri Rüttnann, Tarvo Mett, Mihkel Juhkam, Kerli Toomi, Arvo Soosalu, Tarmo Sults

MÕISAPÄEV 2025 KONTSERT “NÄGIN TAEVAST LANGEMAS TÄHTI”

25. mai 2025 kell 14 Tohisoo mõis (Viljandi mnt 37, Kohila)

Esineb barokkansambel LaBande koosseisus: **Helis Naeris** (met-sosopran), **Melissa Jõesaar**, **Triin Veissmann** (barokkviiul), **Tõnu Jõesaar** (viola da gamba, barokktšello), **Kristiina Are** (klavessiin).

Kavas Rootsi kuninganna Kristina õukonna muusika.

Rootsi kuninganna Kristina õukonna muusikast võiks koostada terve kontserdisarja. See Põhjamaade Minervaks kutsutud 17. sajandi II poole valitsejanna oli üks suuremaid kaunite kunstide patroone kõrgbaroki ajastul. Tema lähikonda kuulusid valgustusajastu üks suurimaid mõtlejaid René Descartes, mitmed valitsejad, märkimisväärne hulk kunstnikke, aga ka arvukalt heliloojaid, sh A. Corelli, A. Scarlatti, A. Stradella, M. Marazzoli, G. Carissimi, L. Rossi jpt.

Kontserdikavas “**Nägin taevast langemas tähti**” maalime muusikalise portree selle haritud, kuid vastuolulise valitsejanna sise-maailmast. Tema elutee käänulistest otsingutest, mis viis troonist loobumiseni 1654. aastal ning ümberasumiseni Pühasse Linna.

Kontserdil tulevad esitusele vokaal- ja instrumentaalteosed heliloojatelt, kes otseselt olid seotud kuninganna Kristina õukonnaga nii Rootsis kui ka Roomas.

PILETID 15/10 EURO KOHAPEAL JA FIENTAST: <https://fienta.com/et/nagin-taevast-langemas-tahti-106117>

Kontserdiprojekti toetab **Eesti Kultuurkapital**. Kontsert valmib koostöös **Kohila Kunstide Kooliga**.

Korraldaja: **LaBandeMusic MTÜ** labandemusic@gmail.com

25. MAI 2025 KELL 14 TOHISOO MÕIS (VILJANDI MAANTEE 37, KOHILA)

MÕISAPÄEV 2025
KONTSERT
NÄGIN TAEVAST LANGEMAS TÄHTI

BAROKKANSEMBEL **LABANDE:**
HELIS NAERIS METSOSOPRAN
MELISSA JÕESAAR,
TRIIN VEISSMANN BAROKKVIIUL
TÕNU JÕESAAR
VIOLA DA GAMBA, BAROKKTŠELLO
KRISTIINA ARE KLAVESSIIN

KAVAS: ROOTSI KUNINGANNA KRISTINA ÕUKONNA MUUSIKA

PILETID 15/10 EURO FIENTAST JA KOHAPEAL

KORRALDAJA: **LABANDEMUSIC MTÜ**
LABANDEMUSIC@GMAIL.COM

EESTI KULTUURKAPITAL

SUVEPÜHADE RÕÕMUPIDU
REEDE 13.JUUNI
kell 15.00-18.00
HAGERI RAHVAMAJA PARGIS

Noorte-kohvik "Vahvel"

Kogu pere

PÄRIMUSLIKUD TEGEVUSED

Korraldavad: **Hageri Avatud Noortekeskus, Hageri Rahvamaja, Hageri muuseum!**

10. MAIL 14.00
HAGERI RAHVAMAJAS

**PIDULIK EMADEPÄEVA
PÄRASTLÖUNAKONTSERT**

PUHKPILLIORKESTER
Dirigent Arvi Miido

SAKU
SOLIST
KRISTINE KULLAT

Eelinfo

**KOHILA
HOOVIDE
PÄEV**

16.08.2025

TASUTA

KOGU PERELE

**Pillerpalli
päev**

KOHILA LASTEPARGIS
24. MAI KELL 11-14

11:00 Avamine
11:15 Mustkunstnik
11:30 Tantsijad
11:45 Õhupalliloomad
12:15 Mustkunstik
13:00 Vello
13:30 Parima kostüümivalik

Batuudid, Karussell, mullid, kanuud,
tuletõrje, politsei, loomad,
naiskodukaitse, söök ja jook

Kohila pop-up garaažimüük 2025 – kevade eri

Ühendame kogukonnana jõud, et üleliigsed asjad jõuaksid uute omanikeni. Kui sul on kraami, mida sa ei vaja, siis registreeri oma müügikoht - korraldame 25. mail ühise garaažimüügi päeva!

Kui ka sinu müügikoht on lisatud ühisele kaardile, siis jõuavad huvilised sinuni hõlpsamini. Koduses müügikohas võid ostuhuvilistele pakkuda kõike, mis sinu kodus parajasti üle - nii tehnikat, aiakraami, riideid, vanakraami kui ka isetehtud hoidiseid.

Eesmärgiks ikka see, et endal üle olev kraam jõuaks nendeni, kes just neid asju

vajavad. Oleme sel moel keskkonnahoidlik kogukond ja aitame anda asjadele uue elu. Just praegu on parim aeg ette võtta suurem kapituulutus ja panipaikade korrastus - seega tule ja löö ka kaasa!

Kui soovid kaasa lüüa müüjana:

- registreeri hiljemalt 15.05.2025 oma müügikoht registreerimisvormil <https://forms.gle/HMp7wHsZprcauKqQ8>;
- maksa ära müügikoha registreerimistasu 3 eurot (info registreerimisvormil);
- tuluta kappe, sorteeri panipaiku ning ole

valmis oma müügikoha avamiseks 25. mail.

Kui soovid kaasa lüüa ostjana:

- pane vaim valmis ja asu 25. mail müügikohti külastama;
- müügikohtade kaart avaneb kuulutusel oleva QR koodi abil ning FB lehele lisatud lingi abil <https://navicup.com/event/kohila-garaazimuuk-2024>;
- jälgi jooksvat infot ka Pop-Up Garaažimüügi lehel.

Garaažimüügi toimikond

Lüüa meiega ja anname
asjadele uue elu!

**KEVADE
ERI**

**POP-UP
GARAAŽIMÜÜK**

25. MAIL
Kell 11.00 - 15.00

Riided - Tehnika
- Vanavara -
Hoidised ja muu

Registreeri oma
müügikoht!
Täida hiljemalt 15.05.2025
Kohila Pop-Up Garaažimüügi
Facebooki lehel ära
registreerimisvorm.

Kõik müügikohad on leitavad
interaktiivselt NaviCup kaardilt!

PEOHUNT
esitleb

HAGERI KÜLA

JAAANITULI

21.06.2025 ALGUSEGA 18.00

**CAATER FEAT
MARI-LIIS** | **MARJU
LÄNIK** | **RECOVERY**

LASTEALA
GRILLMEISTRID
AVATUD BAARID

LEIUTAJATEKÜLA LOTTE
ÕHTUJUHT/VJ MARTINEERO
STAARFOTOGRAAF ERLEND ŠTAUB

TASUTA

13. juuni kell 21.30

Wälestustulede tee...

Esineb Valter Soosalu

Kohila raudteejaama parklas

Info: stgrid.pold@kohila.ee

Neemeco Gerardo's Toys/Kohila vald saavutas U20 Eesti meistrivõistlustel pronksi!

Pühapäeval selgusid Jüri spordihoones U20 vanuseklassi noorte Eesti meistrivõrkpallis, kus Neemeco Gerardo's Toys/Kohila vald saavutas pronksmedali. Kolmanda koha kohtumises alistati Rakvere Spordikool kindla 3:0 (25:15, 25:19, 25:16) tulemusega.

Meeskonna edukaim mängija oli Sten-Markus Taasväli, kes tõi pronksimängus 14 punkti ning valiti turniiri noormeeste sümbolseks koosseisu parima nurgaründajana.

Meeskonna koosseis: Sten-Markus Taasväli, Paul Mihkel Maasalu, Robert-Heinrich Oolma, Oliver Orro, Jasper Jakobson, Toren Holder Vahesaar, Markus Markna, Artus Leo Marco Klemm, Hendrik Aasa,

Miko Elenurm, Ando Suviste, Joosep Bamer, Uku Kesküla, Jaan Eerik Maasalu, Oliver Orro. Treenerid Madis Kesküla ja Andra Aavik.

Andra Aavik

Lõppes Kohila valla mälumängu 2024/25 hooaeg

Hageri rahvamaja on korraldanud mälumängu juba 10 hooaega. Turniir koosnes viiest mängust, millest 4 parimat tulemust läksid arvesse üldkokkuvõttes. Nagu ikka alustasime oktoobris ja finaali toimus 16. aprillil, kus osales kümme võistkonda. Aegajalt on eri voorudes olnud paar võistkonda lisaks, kes soovisid testida oma teadmisi vaid üksikus mängus. Ka see on lubatud ja tervitatav ning näitab, et mälumängud on populaarsed. Tähtis pole võit vaid ikka osavõtt.

Kui turniiri võitjat võis ennustada juba poole mängu pealt, siis teine ja kolmas koht olid lõpuni välja tasavägiselt punkt punktis kinni. Esikolmik jäi samaks, mis eelmiselgi aastal, küll aga olid punktisummad suuremad.

Kohila valla meistrivõistluste mälumängu hooajal 2024/25 on juba seitsmendat korda Angerja-Pahkla mehed. Targemad naised ja teise koha väärilised on Team Ahma ja kolmas koht segavõistkond Ketecor. Meistrid saavad nautida nüüd piiramatult kultuuri, sest peaauehinnaiks olid kõigile võistkonnaliikmetele muuseumikaardid. Lisaks toetas meid ka Loodusspa oma kosmeetikatoodetega. Kasulikku, ilusaid või magusaid auhindu jagas

Ketecor

Angerja-Pahkla

kõigile. Palju õnne! Järgmine mälumänguhooaeg algab oktoobris ja kohtume ikka kuu kolmandal kolmapäeval. Kaunist suve ja uute kohtumisteni

Ingrid Raudsepp

Kohila valla MM2024/25		
Võistkond	Turniiri lõpp	KOHT
ANGERJA-PAHKLA	189	1
TEAM AHMA	174	2
KETECOR	173	3
KAUGELT MAALT	148	4
LC SAKU	138	5
M&M's	134	6
KADAKA	133	7
MÖMMID	124	8
PÕHJATUULIK	111	9
ŽALGIRIS	99	10

Team Ahma

Benita Tuur 101

17. aprillil tähistas Kohila valla elanik Benita Tuur 101. sünnipäeva. Sel puhul käisid teda tervitamas vallavanem Allar Haljasorg ja sotsiaalnõunik Angela Pöder, kes soovisid sünnipäevalapsele tugevat tervist ning jätkuvalt elurõõmu.

Benita Tuur jagas külalistega oma igapäeva tegemisi ning rõõme. „Mulle meeldib kuulata raadiot Elmar – sealt tuleb hea muusika. Ja Eesti telekanalite saatel hoiavad mind eluga kursis. Ikka hoian silma peal, mis Eestis toimub,“ rääkis proua Tuur rõõmsalt.

Soovime Benitale jätkuvalt häid päevi, tervist ja rõõmu igasse hetke.

Õnnitleme maikuu sünnipäevalapsi!

100 HELJU IRITA ANDERSON

99 KLARA KULLARAND

98 IGOR ŠAUDER

90 VIIVE KIRS

89 MAIMU MENDEL

88 ILVI SAARMA

87 HELGI URV

87 MAIE TURUNEN

87 MILVI SOIDLA

87 LIIVI VASSILJEVA

87 AGAFIA GONJAK

86 MAIE TAMJÄRV

86 MARI-ANN NAU

86 ASTRID LUIDE

86 ALEVITINA TALVIKU

85 VIIVI KASK

85 SIRJE TUULING

85 ILME LUKK

83 LEMBIT VIILOP

83 MARIA ARONIA

82 HANS KASE

82 ENE PIIRSALU

82 EVI SAAR

81 JÜRI ARU

81 NIKOLAI ULANOV

81 PEEDU NAIRISMÄGI

80 VALDUR KAAL

80 RIIVO TOOMLA

80 VIJU VOITKA

80 AGNES REINSTEIN

80 URVE ÖÖPIK

79 SIRJE HEINMÄE

79 HALDI HEINSAR

79 ENE KOKK

78 ANTS KUMMER

78 RAJA ROSENŠTOK

78 KAJA ORUPÖLD

78 SIRJE LAUR

78 ELGI VAPPER

77 KOIT SILDAM

77 ALEKSANDR TŠINJAKOV

77 VILLI VEELEID

77 NIKOLAI ILMSSOO

77 MALLE JOOST

76 HANS KÕIVA

75 GERTA PÖDER

75 HELGE LILL

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

JUSS UUGAM

HARDI KEMPO

GUSTAV SAARNA

OTTO LEPP

GRISETHEL DRAGUNOV

MATILDA RULL

LOTTA RULL

LEEVI ÕISMA

Meie hulgast on lahkunud

RAIVO LADOGA

TIUU SIMSON

Kohila staadionil 16.06–20.06

Osalevad 6–12 aastased poisid

KOHILA JALGPALLI SUVELAAGER 2025 POISTELE

Laagritasu 100 €, hinna sees laagrisärk, soe lõunasööök ja reede, puuvili ja vesi ning ekskursioon

Info ja registreerimine: kaido@kohilajk.ee või 58 39 7212

Kiirusta, sest kohtade arv on piiratud!!!

Hageri Rahvamaja ja Muusikute fond PLMF esitlevad

Hageri Rahvamaja 21.05 kl 18

Plmf

RAHVUSE RÜTM

Helilooja hääl

Kavas: Mögö, Sarasate, Massenet, Follia, Kreisler jt

Mari-Liis Uibo viiul

Maila Laidna klaver

Pilet 5€

Toetajad: 10/15/20/25€

Piletid müügil Piletispaigas

Piletiteenus ja kohapeal

EELK HAGERI LAMBERTUSE KOGUDUSE TEATED:

Pühapäev, 11. mai. Emadepäev
11.30–12.00 Raamatukogu kogudusemajas
12.00 Jumalateenistus, armulaud.
Kaasa teenivad pühapäevakooli lapsed.

Pühapäev, 18. mai
10.30 Vennastekoguduse tund kirikus
12.00 Jumalateenistus, armulaud.
Mängib Ervin Aigro tromboonil.

Pühapäev, 25. mai
12.00 Jumalateenistus, armulaud

Neljapäev, 29. mai. Taevaminemispüha
18.00 Jumalateenistus, armulaud

Pühapäev, 1. juuni
10.30 Piiblitund kogudusemajas
12.00 Jumalateenistus, armulaud

6.–8. juuni
Perelaager "Rahu ma jätan teile", Nuutsaku laagrikeskuses

Pühapäev, 8. juuni, Nelipüha, Leeripüha
12.00 Jumalateenistus, armulaud

Jumalateenistused Hageri kirikus igal pühapäeval kell 12.00. Täpsem info koguduse kodulehel <https://hageri.eelk.ee/>.

Kuulutused

Ostan nostalgilisi nõusid ja serviise, vaase, keraamikat.

Lisaks nahast karpe, seinapilte, kellasid, kujusid, merevaigust ehteid, prosse, sõlgi. Erinevate retro esemete ja kolimisjääkide ost! Tulen ise kohale-raha kohe kätte! Tel 5356 0761.

Ostan autosid, seisukord ei ole oluline. Tel 553 1989.

Ostan kokku autosid. Sobivad igas seisukorras. Autode arvelt kustutamine. Järgi tulemine puksiiriga. Telefon 5345 1955, e-post autosober@gmail.com. Kuulutus ei aegu.

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968.

Teeme aiad kevadeks korda, lisaks kuurid, keldrid ja garaažid. Tulen ise järgi ja viin tasuta ära teile jalgu jäänud vanametalli. Sh elektripliidid, pesumasinad, elektrimootorid ja vanad elektrikaablid ja kõik, mis on metallist. Ka väikesed kogused. Huvi korral helista tel 5621 1762.

Saamees-puuhooldustööd.

- Ohtlike puude langetamine
 - Raie tööd eritingimustes
 - Kruntide puhastamine puudest ja võsast
 - Raadamistööd
 - Kändude freesimine
 - Metsaveotraktori teenus
 - Saekaatri teenus
 - Saematerjali müük
- Tel 5699 2543.

Müüa toidukartuleid Laura. 25kg kott 12 eurot. Toon koju. Tel 552 7431.

Noor pere ostab kinnisvara: Suvila, maatulundusmaa, korter jne. Pakkuda võib igas seisus kõike! Tel 5855 5575.

Müüa lõhutud kuivad ja toored küttepuid

kohaletoomisega. Uus! Kuivad küttepuid 40l võrkkotis 30 cm (lepp, sanglepp, kask, saar). Info ja tellimine kodulehelt www.pakhalupuu.ee, tel 5099 598 või e-post pakhalupuu@gmail.com.

Metsamaapinna ketasadraga ettevalmistamine

istutamiseks. Tel 5346 4785, info.metsaader@gmail.com.

Sinu kodu nüüd seal, kus linnutee...

Siiras kaastunne Piret Tomson'ile kalli venna

RAIVO LADOGA

kaotuse puhul

Mariina ja Andres

Mälestame

TIJU SIMSONI

Südamlik kaastunne lähedastele

Anne, Ülle, Neeme, Sass, Anne

Puurkaevud
Mäaküte
Veesüsteemid
Biopuhastid
Septikud
Mahutid

KONTAKT

www.PUURVESI.ee
Info@puurvesi.ee
+372 5566 2032
+372 5569 4310

KEVAD ON KÄES! AEG REHVIVAHETUSEKS

BRONEERI AEG JUBA TÄNA!

58192348 METSA 7C, KOHILA

VEE JA KANALISATSIOONI TRASSIDE EHTUS

PROJEKTEERIMINE
KOOSKÖLASTAMINE
VÄLISTRASSIDE EHTUS

+372 56848690

DVSLEON.OU@gmail.com

Vajad uut vihmaveerenni
või katuselt lumetõkked
puudu?

- Katuseredelik
- Lumetõkked
- Vihmaveerennide paigaldus
- Käiguteed ja platvormid

527 1059

info@vihmaveerennid.ee

vihmaveerennid.ee

KOSE KÜTTELADU

INFO JA TELLIMINE +372 504 0304

VÕI

INFO@KYTAME.COM

PUITBRIKETT
JA
PELLET

WWW.KYTAME.COM

KASE VÕI
OKASPUU
PUITBRIKETT
960KG/ALUS
200€/ALUS

PELLET 6/8MM
975KG/ALUS
250€/ALUS

TERMOHAAB
(KAUAPÕLEV)
1040KG/ALUS
210€/ALUS

AJUST JA
ARUST

ÕPITUBA

19. MAI KELL 19.00

Kohila Gümnaasium

Jaan Aru

ajuteadlane,
psühholoogiadoktor,
TÜ arvutiteaduse instituudi
kaasprofessor

Muuhulgas otsime koos esinejaga vastuseid
küsimustele:

- Mida võiks iga inimene aju kohta teada?
- Kuidas tehnoloogia mõjutab aju tööd?
- Kuidas aju arukamalt kasutada?

REGISTREERUMINE

TEKSTISÕNUMIGA 505 3642

VÕI E-POSTILE REET.RUNGE@GMAIL.COM

OMAOSALUS 3 EUROT

TASUMINE KOHAPEAL SULARAHAS

PARIMAD HINNAD KEHTIVAD APRILL JA MAI!

5191 5000

KÜTTEPUUD

al 60€

PELLET

al 265€

BRIKETT

al 210€

TOOME PELLETI JA BRIKETI RATASTÖSTUKIGA HOОВI!

WWW.AMESTINVEST.EE

UNISTAME
SUURELT

Kohila Lasteaed Männi

LASTE LOOVTÖÖDE
NÄITUS

KOHILA RAAMATUKOGUS

14.05 - 26.06.2025

AVAMINE

14.MAIL KL 13.30

Foto: Kaari Saarma

Kirjanduslik kohtumine
Kristiina Ehiniga
"Südametammide taga"

Kohila raamatukogus
12. mail kell 18.00

Müügil soodushinnaga raamatud

Üritust toetavad:

